

ELDAR ƏLİYEV

SÖNMƏZ GÜNƏŞ

BEŞ CİLDDƏ

IV

№ 2010
1509

Eldar Əliyev
(Sərtqaya)

SÖNMƏZ GÜNƏŞ

Poema

Beş cildə

IV cild

888579

M.F.Axundov adına
Azərbaycan Milli
Kitabxanası

"Elm və təhsil"
Bakı - 2010

89849

IV

Məsləhətçi: Nizami Cəfərov
filologiya elmləri doktoru,
professor, əməkdar elm xadimi

Redaktor: Sadiq Şükürov
filologiya elmləri doktoru, professor

**Bizim hamımızın bir vətəni var! –
Bu – Azərbaycandır!...**

Heydər Əliyev
Azərbaycan Respublikasının
ünümüilli lideri

Əliyev Eldar Paşa oğlu.
«Sönməz Günəş». (poema). IV cild.
Bakı, «Elm və təhsil», - 2010, 196 səh.

Poemada doğma Vətənə, müqəddəs yurd yerlərinə bağlılıq poetik duyum və səmimiyyətlə, ulu öndər Heydər Əliyevə olan inam və məhəbbət xüsusi poetik təsvir vasitələri ilə tərənnüm edilmişdir.

Müəllifin təsvir və tərənnüm etdiyi sahəyə bələdliyi əsərin qəhrəmanı olan dahi şəxsiyyətin obrazını parlaq şəkildə yarada bilməsindən daha aydın görünür.

Kitab geniş oxucu kütləsi üçün nəzərdə tutulmuşdur.

ə $\frac{4702000000}{N098 - 2010}$ *qrifli nəşr*

© «Elm və təhsil», 2010
© Eldar Əliyev, 2010

PROLOQ

ZƏMANƏMİZİN LİDERİ

Bir yazı oxudum
«Respublikada»,
Başqa yazılar da
vardı orada.
Hamısı məzmunlu,
mənalı, ancaq,
İçində duyulan
bəzi qorxacaq
Hisslərə bürünmüş
müəllifləri
Olurdu daha çox
aydın oxumaq.
Ancaq bu yazıda
məzmun və məna,

Aldada bilənlər
insan oğlunu
Alacaq cəzasın,
Allahım haqqı!...
Bəşər tarixində
azmı verilib,
Qatilin cəzası,
namərdin haqqı?...
Allahdan alacaq
cəzanı – haqqı,
Peyğəmbər iziylə
düz yeriməyən
Mın dona girsə də,
Allahım haqqı!...
Odur ki, qələmi
götürüb mən də,
Qürurla köksümü
ötürüb mən də,
Ulu Heydərimin
yoluyla gedən,
Orda vəzifə, nə
təmənnə güdən
İnsanlar içində
liderliyini,
Şərəflə daşıyan
hər kəsə alqış!
Xalqın qeyrətini
kim çəksə, alqış! –
Söyləmək istəyim,
yazmaq istəyim,
Gərək olmasa da
hətta dəstəyim!

Yetişə-yetişə
gəlibdi İlham,
Xalq yolunda, Heydər
izində lider!
Bununla fəxr edir,
məmnun oluram!
Gəncədə - təhsilin
önündə lider,
Sənlə də fəxr edir,
məmnun oluram!
Liderə olmasa
dəstək kişilər,
Xalq – millətin dərdi
necə çəkilər?..
Odur ki, bu lider
qələmimlə mən,
Yazmaq üçün lider
həmyerlilərdən
Hələ keçməliyəm,
əziyyətlərdən!
Yer Azərbaycandı!
Yerlisi bizik,
Yolumuz da birdir,
əsla dönməzlik!
Mübarizdir! Mübarizsən!
Mübarizəm!
O, barizdir, sən barizsən,
mən barizəm!...
Yolum üstə bitsə belə
qiyamət də,
Naqislərlə bitən deyil
mübarizəm!!

**QƏZETDƏN KİTABA,
KİTABDAN FƏSLƏ**

*Qəzetin adı «Respublika», kitabın adı
«Heydər Əliyev və Azərbaycançılıq
ideologiyası»*

Qəzətdən kitaba,
kitabdan fəslə
Yol aldı düşüncəm
böyük həvəslə.
Sağlam miras kimi
gələcək nəslə
Yazdım bu fəslə də
təblə, həvəslə!
Oxuduqca o kitabı
aram-aram,
Yazmaq üçün yeni böyük
əsər – dram!
Xalq üçün yanar bir
ürək də gördüm,
Millətə o böyük
gərəkdi, gördüm!
Güclü qələmiylə,
böyük elmiylə,
Sözlərinin kəskin
həlimliyiylə
Böyük təhlil yazıb
ulu bir yola,

Ki, düşmən oxuya,
saçını yola!
Dost qəlbinə yağtək
süzülə, dola,
Hamını cəlb edə
bu Ulu yola.
Böyük dərslik kimi
o kitabı mən
Xahiş edib aldım
onun özündən!
Beləcə birləşə
əqidə – amal,
Beləcə qoyula
dostluğa təməl!
Xalq, millət yolunda
saf məslək, əməl,
Bəşərin tarixi
yolu mükəmməl!
Xoşbəxtliyin özü
bu yolu seçib!
Kimlərin ki, ömrü
bu yoldan keçib,
Dahilik adlı bir
tituldan keçib,
Mın qəzadan – minbir
ütüdən keçib,
Tarixin özünə
həkk olunublar!...
Tarixin gözünə
həkk olunublar!...

Ədalətin görün gözü –
Heydərimin
Yollarında hər axşamım,
səhərimin
İnci kimi qiymətini
duya-duya,
Arzuların yelkəninə
qalxıb göyə,
Buludları aş-aşa
sanki daşdım.
Əngin göylər
qatında mən
Bir dəyərli insan ilə
qabaqlaşdım!
Bəd nəzərlər
altında mən
Xəşbəxliyin özü ilə
qabaqlaşdım!
Sevincimin
hüdudu yox,
Leysan oldu
sətirlər də!
Kədər qəmim
olubdu yox
Sevinc dolu
sətirlərdə!
Ulu Heydərimin
uğurlu yolu,
Hər anı xəşbəxtlik
cığırılı, yolu,

Güclü bir qələmlə,
ilhamla, təblə
Tapıb təhlilini
hopmağa qəlbə!
Qalxıb uca dağa,
enib düzə mən,
Sıqlətli sözləri
çözə-çözə mən,
Dürlü söz incimdən
sürpriz etdim!
İxtiyarsız etdim,
əvəzsiz etdim,
Xalq yetişsin deyə
ali mətləbə.
Bu yolla düz gedən
hər kəs qardaşdır!
Mənimsə onlara
sürpriz etdiyim,
Leysan sətirlərlə
dolu alqışdır!

ŞAN-ŞÖHRƏT SƏN ADDA
MİRAS QALACAQ

*Əzabsız – ağrısız gedilən yolda, Sevinci
tez itər, nə etsən əldə!*

müəllif

Yenə də həmrəyəm
Dünyamla bu gün!
Sağlam əqidəylə
hər zaman ötkün!
Sökülən dan yeri,
hər ötüşən gün
Elə bil qəlbimdə
sökülür, ötür.
Dünyamdan aldığım
böyük gör-götür
Dosta sevinc verir,
düşməni ütür!
Ömrümün anları
nə yaman ötür,
Zaman elə bil ki,
durmadan ötür.
Səadət karvanım
tələsir yenə,
Həyat qatarlarım
tələsir yenə.
Qəlbimdə qaynayan
qatar sözləri,

Onun yaratdığı
gur fəsiləri,
Önümdə canlanan
bitməz əsəri,
Nə də yaddaşından
itməz əsəri,
Tükənməz əsəri,
bitməz əsəri
Yazmağa israrlı
keçən günləri,
Tuturkən bərabər
ömrün ilinə,
Gör bir ildə keçdim
neçə qərinə.
Ömrün bir ilini
bir günə yazdım,
Bir ilinə on bir
qərinə yazdım!
İlin həyatın üç
əsrinə yazdım!
Tanrının özünün
dediyi xətlə,
Qovuşdum əbədi
bir səadətə!
Tanrının verdiyi
qızıl qələmim,
Olacaq əbədi
ömür təməlim!
Mən şöhrət vurğunu
deyiləm, ancaq,

Məmnunam, çünki o,
Xalqın olacaq!
Kim nə aparıb ki,
fani Dünyadan?!
Sonu dəyərsizdir
şirin xülyacan!
Həyatda duyduğun
eşqdən, sevdadan
Qeyri nəyin varsa,
alır Yaradan!
Əliboş dünyaya
atdığı kimi,
Əliboş getməyə
veribdi hökmü!
Hər insan oğluna
bu çatan ancaq,
Şan-şöhrət, sən adda
miras qalacaq!

**ULU HEYDƏR!
DOĞUM GÜNÜN MÜBARƏK**

10 MAY 2003 – BAKI

10 may bizim
ən müqəddəs günümüz,
Sənlə tapdı
qiymətini ömrümüz,
Ulu Heydər! –
Uzaqgörən gözümüz!
Əzəl gündən
doğulmusan Günəştək,
Müqəddəs gün –
doğum günün mübarək!

***

Günlərini
saya-saya böyüdüm,
Qiyətini
duya-duya böyüdüm,
Şöhrətini
yaya-yaya böyüdüm,
Ulu Heydər,
adın tək, ünvanın tək!
Müqəddəs gün –
doğum günün mübarək!

***

Qürurumdan
yərə-göyə sığmazam,
Sən var ikən
mən qoçağam, qorxmazam,
Ürək dözməz
sətirlərə yağmasam,
Ulu Heydər!
Xalq sevincin bölüşmək
Borcumuzdur!
Doğum günün mübarək!

***

Hey yazsam da,
bitməz borcum önündə,
Dayaq oldun
xalqın hər dar günündə,
Xalq yolunda
keçdi şirin ömrün də,
Kimsə xalqa
yaramadı Sənintək,
Ulu Heydər!
Doğum günün mübarək!

***

Ay müqəddəs,
gün müqəddəs, il əziz,
Dahi rəhbər!
Fəxr edirik Sənlə biz!

Toy-bayrama
bürünüb şən ölkəmiz,
Hər insana
çatan sevinc bir ətək,
Ulu Heydər!
Doğum günün mübarək!

***

Nur saçmısan
ölkəylə bir silinməz,
İz qoymusan
tarixində silinməz,
Tək diləksən
ürəklərdən silinməz,
Nəvələrin
süzür əldə gül-çiçək.
Ulu Heydər!
Doğum günün mübarək!

***

Naqislərin
gözü Səndən yayınsın,
Sevincimiz
dünyayla bir yayılsın,
Şöhrətimiz
ulduzlardan boylansın,
Şərəfimsən,
ulu xalqa atətək,
Ulu Heydər!
Doğum günün mübarək!

88889

***

Ürəyim də
vurur, ötkəm sinəmdə,
Ürəyim də
deyir ötkəm, sinəm də,
İlham pərim
dinir ötkəm sinəmdə,
Qələm səpir
sətirləri leysantək,
Ulu Heydər!
Doğum günün mübarək!

***

Tək ürəksən,
milyon qəlbə dəyünən,
Hər addımda
xalqı ilə öyünən,
Sağlamlığı
xalq yolunda üyünən
Yurdda qeyri
şəxs görmədim sənintək,
Ulu Heydər!
Doğum günün mübarək!

***

Sevinc dolu
söz səf qurub sinəmdə,
Fikrim, duyğum
söz yoğurub sinəmdə,
Misra-misra
bənd doğurub sinəm də
Bu müqəddəs,
şad günə ərmağantək,

Ulu Heydər!
Doğum günün mübarək!

***

Qələm əldən,
söz dilimdən tükənməz,
Səni görən
xalq Qafqaza söykənməz,
Ömür boyu
mahir bəonna tikəmməz,
Qəlbimdəsən
mənim qızıl heykəltək,
Ulu Heydər!
Doğum günün mübarək!

***

Dünya heyran
qalıb Səndə vüqara,
Uca dağım!
Qafqaz hara, sən hara?!
Səni ansam,
qışım dönür bahara.
Qərar tutdun
qəlbə Sönməz Günəştək,
Ulu Heydər!
Doğum günün mübarək!

***

Sənlə heç vaxt
üzə bilməz dərd məni,
Vura bilməz
yoldan min namərd məni,

Gətiribdi
dünyaya comərd məni,
Qürurumsan!
Sən mənəvi atamək,
Ulu Heydər!
Doğum günün mübarək!

***

Sən xalqıma
hər bir zaman gərəksən,
Şirin həyat,
ən müqəddəs diləksən,
Dünyamıza
Sən ən böyük örnəksən!
Gəzə bilməm
bu dünyada Sənsiz – tək,
Ulu Heydər!
Doğum günün mübarək!

***

Şairliyim
Haqq yazdığı yazıdı,
Hər qədəmin
Xalqın bahar, yazıdı!
Dahi ömrün
80 – ci yazıdı,
Eldar deyər
önündə baş əyərək:
Ulu Heydər!
Doğum günün mübarək!

XOŞBƏXTLİK SİMVOLLU YOLLA, CIĞIRLA

Şair oldum
Babam, sənin eşqinə!
Qəlbimdəki
dürr sözlərin məşqinə
İllər ilə özüm qaldım
diqqət mən,
Bu qonuya özüm etdim
riqqət mən.
Dəyanətin
qətiyyətin şahı Sən,
Tarixlərdə
ən möhtəşəm Dahisən!
Yenilməzlik
hünərvər adətindir,
Şərəfinə
söz söyləmək çətindir!
Tanrı özü
atıb məni meydana,
Kökləyibdi
cəsarətin – qaydana!
Seçdim səni
ürəyimdə ideal,
Yaşamaqçün
bu həyatda mən real!
Cəsarəti, təbi
səndən almışam,
İllər ilə
izlərinde qalmışam.

Zaman-zaman
boşalmışam, dolmuşam,
Xoşbəxtəm ki,
dəyərini bilmişəm!
Sonsuz ilham
təbi səndən almışam,
Xoşbəxtəm ki,
mən də şair olmuşam.
Sən var ikən
ürəyimdə önümdə,
Çox güclüyəm
indiyə mən bu yönümdə!
Söz bişirir,
söz aşırır ürəyim,
Bir mənəvi qida kimi
söz döşürür ürəyim.
O qalıbdı
biş-düşündə, deməkdə,
Qələmlə mən
rəsmlərini çəkməkdə.
Çox gec yatar,
o, çox erkən oyanar,
Boşaltmasaq,
dözməz, erkən dayanar!
Nə müddətdi
keşiyində durmuşuq,
ahənginə köklənərək,
biz də ürək olmuşuq!
Döyüntüsü
döyündürür bizi də,
Öyüntüsü
öyündürür bizi də.

Elə bil ki,
sözü tapır güzgüdə,
O tapdığı
dürr sözləri düzgüdə,
Çox mənalı keçir
zaman, anımız,
Bu xidmətdə
rahat olur canımız!
Birgə doğub
sanki bizi anamız,
Bir qalmışığı
ayrı ola bilmirik,
Bu xidmətdən
biz yorula bilmirik!
Çünkü ürək
özünü seçib bu yolu,
Biz də onun
olmuşuq qanad – qolu.
O uçuşca
biz də onla uçuruq,
O dediyi
mürəkkəblə qacırıq.
O döyünür,
biz yeriyir, gəzirik,
O söyləyir,
biz köçürür, yazırıq.
Hərdən leysan kimi,
hərdən damcılı,
Böyük sevincli
həm ağır-acılı,
Sətirlər boyunca
yolumuz nurlu,

Müqəddəs yoldayıq,
hər vaxt uğurlu!
Xoşbəxtlik simvolu,
yollu, cıdırılı,
Hər anı sevincli
çallı-çağırılı!
Başım üstə Günəş,
önümdə Günəş,
Canımda, hər damla
qanımda Günəş
Elə kök salıb ki,
tükənən deyil,
Ürəyim bu yoldan
çəkinən deyil!

*Sızlar yada düşəndə ürəyimin telləri,
O mehriban, o əziz tələbəklik illəri!*

Cabir Novruz

BİR GÖRÜŞDƏN MİN BİR YADDAŞ

*Heydər Əlirza oğlu Əliyevlə birgə Naxçıvan
Şəhər İnternasional pedaqoji texnikumunda
təhsil almış 1922-ci il təvəllüdü Məmmədov
Məhərrəm İsmixan oğlu ilə söhbətimdən*

Təsadüfi görüşdən
aldığım təəssürat
Düşüncəmi, qəlbimi
qoymadı qalsın rahat.
Akademik dostumdan
soruşurdum təkrarən:
– O ağsaqqal insanla
görüşə bilərəm mən?..
Ancaq görüş alınmır,
zaman isə ötürdü.
Nəsə itirmiş kimi
ürəyim od tuturdu.
2001-in mayı
ilk görüş – itməz tarix,
Yaddaşımı, yadımı
əsla tərk etməz tarix!
İxtiyarsız söhbətin
sonu bitmək bilmirdi,
Ulu Heydərlə bağlı

o nələr söyləmirdi.
Onun söhbətlərinə
diqqət kəsilsəm də mən,
Kənardan gələn bir səs
kəsdi söhbəti birdən.
Akademik Cəfərov:
«Tez ol, tez ol, gedirik,
Düz iki saat öncə
orda olmalı idik.»
Çox könülsüz ayrıldım,
o da könülsüz qaldı,
Qəlbində söyləməli
gör nə qədər söz qaldı!
Mən onu duydum ancaq,
kaş ki, o da duyardı,
Rahat söyləmək üçün
bir gün vaxt ayırırdı.
O, nə qədər məzmunlu,
mənalı danışırdı,
Özü də qəhərlənir,
əhvalı qarışırdı!
Heydərlə görüşündən
mənə iki rəsm verdi,
Bu tarixi yazmağa
ruh verdi, həvəs verdi!
Akademik xəbərsiz
olsa da yazmağımdan,

Sanki o xəbərdardı
əsər yazacağımdan!
Bəlkə də Tanrı özü
onu mənə rast etdi,
Görüşü pozanlarsa
elə bil ki, qəsd etdi...
O gündən axtarışda
qalsam da, tapammadım,
Etdiyi söhbətləri
yarımçıq yazammadım!
Yenidən bir il sonra
qarşılaşdıq onunla,
Yubiley axşamında
yazılmamış qanunla!
Tanrı saldı rastımı,
o gün orda bulundum,
Kitab hədiyyə etdim,
görüşdən məmnun oldum.
O, «Sönməz Günəş»imi
götürəndə əlinə,
Tutuldu bir anlığa,
söz gəlmədi dilinə!
Sonra isə: «İndi mən
anladım səni, Eldar!
Bəlkə də yaşd olub
səninlə bu arzular?!
Mən indi duydum niyə
doymurdun söhbətimdən,
Necə razılıq edim?
Söz də itib dilimdən!

Sən məni yenə təkrar
o günlərə qaytardın,
Fikrimi, düşüncəmi
dərnlərə qaytardın...
Bu günlərdə görüşək,
söhbətləşək, götür yaz,
Onun ömrü tarixdir
anın itirmək olmaz!»
Bu nurani qocanı
cavanlaşan gördüm mən,
Öz gəncliyin özündən
soraqlaşan gördüm mən!
O, fikrini toplayıb
danışmaq istəyirdi,
Qayıdıb gəncliyinə
qarışmaq istəyirdi.
Yubiley tədbirini
unutmuşdu elə bil,
Qorxutmuşdu onu da
ilk söhbətdən keçən il.
Qayıdıb qovuşmuşdu
məlalda gəncliyinə,
Fikirlər son qoymuşdu
qəlbəki dincliyinə.
Elə bil kövrəlmişdi
yaşının bu anında,
Danışmaq istəyirdi
neçə vardım yanında.
Sağ ol, Məhərrəm müəllim,
tezliklə görüşərik,

Rahat bir zaman tapıb
sizlə söhbətləşərik.
Gözündə sevinc yandı
qəlbi isə narahat,
Sanki bir sükut çökdü
bu məclisə narahat...
Gözü üzümdə qaldı
bu nurani qocanın,
Xəzər təlatümütək
dalğaları saçının.
Yan-yana oturmuşduq,
oxuyurdum onu mən,
O isə xəbərsizdi
qəlbimdən keçənlərdən.
Məclis bitdi, ayrıldıq
görüşmək istəyiylə,
Bir il sonra görüşdük
dostların dəstəyiylə!
Bu nəcib insanlara
xoşbəxtlik arzusuyla:
«Firəvan yaşayasız
Allahın ruzusuyla!»
Deməkdən başqa çarəm
qalmadı, dedim mən də,
Qoy yaysın öz ətrini
lələ də, yasəmən də,
İlk görüşdən söhbətin
il ötsə də üstündən,
O, başladı söhbəti
dayandığı yerindən.

Ondakı həssaslığı
    alqışladım qəlbimdə,
Üzdə tərif deməyə
    söz bitmədi dilimdə!
O isə hey danışır
    aram-aram keçmişdən,
Heydərle bağlı olan
    Hadisələrdən, işdən:
«Kükü kənd məktəbini
    otuz beşdə bitirdim,
Heç bir yerə getmədən
    bir il evdə oturdum.
36-cı ildə Mənaif Xudiyev
    məni gətirdi məktəbə,
Onun xeyirxahlığıyla
    mən də oldum tələbə.
Heydərle də ilk dəfə
    elə orda görüşdüm,
Ancaq uşaqlıqda da
    mən onu çox görmüşdüm.
Küçə oyunlarını
    çox oynadıq bir yerdə,
Görüşəndə arabir
    hərdən kənddə, şəhərdə
Onu görcək tanıdım,
    qucaqlaşdıq, görüşdük,
Körpəlik illərini
    xatırladıq, gülüşdük.
Mən Kükü kənd soveti,
    O, şəhər sovetindən,

Arayışla gəlmişdik
    təhsil almağa həməən.
Texnikumda oxumaq
    çətin və şərəflidi,
Bu gün tarixə dönmüş
    gənc, qaynar illər idi,
Heydərle yoldaş olmaq
    maraqlıydı, şirindi,
Onun elmi, savadı
    tükənməzdi, dərinidi!
Çox natiq danışardı
    o, hər bir yığıncaqda,
Maraqla dinləyərdi
    onu böyük, uşaq da!
Məktəbə ilkin gələr,
    hamıdan gec gedərdi,
Hər kəsin diqqətini
    özünə cəlb edərdi.
Hər tələbə, hər müəllim
    ona diqqət kəsilər,
Onun elmi, savadı
    azalar nə əksilər,
O, qaynar elmə malik
    möcüzəvi bir insan,
Bunu müəllimlər də
    söyləyərdi hər zaman.
Murad Tutayuk ona
    deyərdi ki, vaxtını
Hədər vermə çıxışa,
Fizika yönümlüdür
    səndə elmin axını,
Tuş gələrsən alqışa,

Fizika aləmində
    əgər tutsan yerini,
Sayıb bitirmək olmaz
    ixtiranı, kəşfini.
Digər müəllimlər də
    hər kəs öz sahəsinə
Yönəltməkçün Heydəri
    bir-birinin bəhsinə
Girmişdilər elə bil,
    ancaq Heydər şəstinə.
Davamlıydı, dönməzdi,
    Şəndi, qaradinməzdi,
Böyük qəribəliklər
    ancaq ona məxsusdu,
O, hamıdan böyükdü,
    O, hamı ilə dostdu!
Müəllimlərlə də O
    deyərdin ki, həmyaşdı,
Elə bil ki, hər kəsə
    O bir böyük qardaşdı!
Hərdən zarafatdan da
    qalan deyildi həzin,
Zarafatda da belə
    yerin bilən hər kəsin!
Zarafatı, kəlməsi,
    incitməzdi heç kəsi,
Hərdən mən düşünürdüm,
    nə qəribə insandı,
O, hamıdan böyükdü,
    O, hamıdan cavandı!
Uşaq la uşaq kimi,
    böyük lə böyük kimi,

Bütün davranışıyla
    hər bir qəlbin hakimi.
Ondan incimək olmur,
    onu incitmək olmur,
Hopubdu ürəklərə danmaq,
    tərk etmək olmur!
Bizim yataqxanamız,
    onunsa mənzili var,
Ancaq ki, ondan ayrı
    qala bilmir uşaqlar!
O, bütün vaxtlarını
    keçirərdi bizimlə,
Axsamlar yatmaq üçün
    dönər evə, mənzilə,
Səhər də biz durmadan
    O, yenə məktəbdədir,
Qəribə xasiyyətdə
    çox qəribə təbəddür!
Gündüzlər fasilədə
    O qaçar məndən öncə,
Çatdırardı başını
    mən qoyduğum balınca.
Mənsə öz qollarımı
    çevirərdim balınca!
Onun belə ərkinə
    sevinərdim doyunca...
Onun rahat yatmağı
    elə bil mənim idi,

Elə bil ki, o mənim
    ürəyim, canım idi!
İxtiyarsız doğmatək
    o, hopmuşdu canıma,
Özüm də darıxardım
    o gəlməsə yanıma!
Yadıma düşür bir gün
    Kəblə Musa bulağı,
Saldı məni bulağa
    kiminsə bərk toxmağı.
Geri döncək gördüm ki,
    kənardə gülür Heydər!
Anladım, duydum yenə
    onunkudur bu xətər.
Mən də qızlardan alıb,
    su içmək üçün guya,
Əlimdəki parç ilə
    Heydəri basdım suya.
Mən onun üst-başını
    çim suya bələsəm də,
Onun laqeydliyindən
    daraldı hövsələm də!
Elə gülümsəyərək
    heç qəddini pozmadan
Dedi: «Çox məmnunam
    bu böyük aydınlıqdan!»
Bu gündü aydınlığı
    söyləyirmiş demə O!
İlahidən pay imiş
    bu gün, dünənimə O!

Heydərlə birgə heç vaxt
    darıxmaq nə bilmədik,
Fasilələrdə ondan
    biz nələr eşitməzdik....
Elə bil ki, Dünyanı
    öz əliylə qurmuşdu,
Elmi, savadı ona
    sanki Tanrı vermişdi.
Elmiylə, savadıyla
    o hamıdan baş idi,
Müəllimlər də onla
    dost idi, yoldaş idi.
Hər zaman dəvətliydi
    «Pedaqoji Şura»ya,
Nətiqlikdə gələn yox
    onunla bir araya!
Hər çıxışı, söhbəti
    hamı üçün maraqlı,
Danışardı hər zaman
    həvəsli, təmtəraqlı!»
Nəhayət, sona yetdi
    texnikum həyatımız,
Yığılıb şənlik etdik
    sonuncu gün hamımız.
Müəllimli, məzunlu
    şən keçdi bayramımız,
O gün ayrılmalıydıq,
    daha nə imkanımız.
Sevinir, həm kövrəlir –
    hamı çıxış edirdi,

Hər kəs də bir-birinə
təbrik, alqış deyirdi.
Yadımdadır, o zaman
Heydərin dedikləri,
Əvvəl o, alqışladı
bütün müəllimləri,
Biz unuda bilmərik –
deyə, heç vaxt sizləri!
Məzunlara gəldikdə
bir arzum var mənim tək,
Biz biri-birimizə
laqeyd olmayaq gərək.
Büdrəyənin qolundan
tutmaq olsun borcumuz,
Əbədiyyət yoludur
çünki bizim yolumuz!
Çünki biz böyük xalqın,
bir torpağın oğluyuq,
Onun müəlliminə
hamıdan çox borcluyuq!
Müəllim böyük addır,
verdiyi elm, savaddır!
Müəllimi güclü olan
insan hər vax azaddır!
Azadlığın çıxır
bu böyük addan keçir,
Xoşbəxtliyə gedən yol
elmdən, savaddan keçir!
Onun bu son çıxışı
heyran qoydu hamını,

Hamı apaydın gördü
ondakı təb, ilhamı!
Bu gün də o dedi
sözlərinə sadıqdır,
Ən böyük ad, elm – savad
ancaq ona aiddir!
Danışdıqca ağsaqqal
Məhərrəm kövrəlirdi,
Söhbətiylə gözümdə
daha da yüksəlirdi!
Özümdən razı qaldım,
müsahib olmağımla,
Ondakı yaddaşlara
mən sahib olmağımla,
Özümü də Heydərlə
oxumuş məzun
sandım,
Mən o dahi İnsanı
bir daha duydum,
qandım!
Müsahibə deyil bu,
böyük bir bilgi idi,
Heydərin keçmişiyə
yeni bir ilgi idi!
Bu söhbətin şahidi
insanlar da kövrəkdi,
Çünki bu tarix – yaddaş
onlara da gərəkdi.
Yaqutla Əntiqənin
yaşarmışdı gözləri,

Qəlbimdə alqışladım
mən bu nəcib qızları.
Onların dəstəyiylə
alınan bu görüşün,
Gələcəkçün dəyərli
bu böyük savab işin
Xalq üçün, millət üçün
əvəzsizdir qiyməti –
Böyük – ümdə borc kimi
əvəzsizdir qiyməti,
«Bir piyalə çay ilə
yola saldıq sizi biz,
Siz Allah qəfil oldu,
bağışlayın bizi siz!» –
Deyən nurlu qocaya:
«Çox dadlı keçdi məclis,
Bu söhbətlərin dadı
naz-nemətdən əvəzsiz!»
«Siz Allah bir dayanın!»
Özün verdi qabağa:
«Bəlkə əyləşəsiniz?..
Hələ ki gündüzdəndi,
Bu xəbərsiz görüşün
günahı da sizdəndi!»
Dedim: «Biz vaxtlı gəldik,
barı da vaxtlı dərdik,
İndi tez getməliyik,
bişirib süzmək üçün,
Sözbəsöz ağ vərəqə
vaxtında düzmək üçün!

Sən danışdın, qəlbini
boşaltdın, oldun azad,
Mən vaxtında yazmasam,
olar qəlbimdə təzad!»
Gümrahlaşdı elə bil,
bu söhbət əsasında,
Ataraq bir kənara
əlindən «Əsa»sın da:
«Bir baxın, baxın mənə,
ayaqlarım açıldı,
Sizin gəlişinizlə
qəlbimə nur saçıldı!
Tez-tez gəlin, siz Allah,
qapılarım açıqdı,
Xəyalım qanad açdı
elə bil ki, uçaqdı.
Məni öz keçimşimə
qaytardınız bir anda,
Bu gəlişi – söhbəti
unutmaram bir an da!»
O daha tarix oldu
oxuyarsız kitabdan,
Tezliklə alarsınız,
deyib, çıxdım otaqdan.
Sən sağ ol – mən sağ olum,
budur mənim haqq yolum!
O aparır, gedirəm ki,
xalqa bir həyan olum!

Yazıram ki, qoy qalsın
tarixində Heydərini,
Bu da məndən pay olsun
arxivinə Heydərini!
Qoy çəksin diqqətini
gələcək nəsillərin
Ki, yaxşı tanınsınlar
köklərin, əsillərin!
Görsünlər ki, bir ürək
ümmana baş vurubdu,
Ümmandan «Sönməz Günəş»
adlı dastan qurubdu!!

**BİR ANA DA GÖRDÜM
ANAM TƏK NURLU**

*«Azərbaycan məktəbi» jurnalının baş
redaktoru Zəhra Əliyeva ilə görüşdən*

15 may 2002-ci il, Bakı

Bir kitab apardım
Azərbaycana,
Qarşılıdı orda
məni bir ana.
Kitabımı təqdim
etdim hörmətlə,
O da qəbul etdi
çox məhəbbətlə.
Bu «Sönməz Günəş»in
ilk hissəsiydi,
Bir Dahi həyatın
məcəmuəsiydi!
İllərlə sinəmdə
qaynayan, daşan
Qəlbimin özünün
haray səsiydi!
İldırımlar ötən,
zindanlar aşan
Şair ömrümün ilk
nişanəsiydi!
Nurani qadının –
Zəhra ananın
Söhbətiylə ötən
zamanın, anın,

Təəssüratından
aldığım təblə,
Təkrarən görüşmək
adlı mətləblə
Ondan ayrılısam da,
qəlbimdən itmir,
Bir sözü, söhbəti
məni tərk etmir!
İxtiyarsız alıb
qələmi ələ,
Belə rəvac verdim
mən bu fəsilə:
Ay Ana, nə gözəl
nurun var sənin,
Qəlbimin özündə
yerin var sənin.
Dünyada ən gözəl
Anamı sandım,
Səni görəndə də
Anamı andım.
O gün yolum özü
oldu uğurlu,
Bir ana da gördüm
Anam tək nurlu!
Söhbətin uzandı,
sözün uzandı...
Hamısı Günəşdən,
Ay, Ulduzdandı.
Sözlər alışandı,
sözlər yanandı,
Onlardan qəlbimə
izlər paylandı...

Nə söhbət qurtaran,
nə qəlb doyandı!
Qəlbimə bir kitab
yazdın, bildinmi?
Onu sətir-sətir
düzdün, bildinmi?
Onsuz da boşalmaq
bilməyən qəlbim
Doldu unudulmaz
söhbətlərindən.
Coşdu səngimək nə
bilməyən təbim,
Qəlbimdə bənd qurdu
sətirlərindən!
Qəlbimdə gör neçə
kitablar yatır,
Boşalıb qurtarmır,
o, elə artır!...
Birin də sən yazdın
ey nəcib insan!
Bir gün özün onu
oxuyacaqsan
"Sönməz Günəş"imin
fəsillərində.
Qəddini qırdığın
o illərində
Dönüb yenə təkrar
yaşayacaqsan,
Onu sətirlərdə
oxuyacaqsan!
Bir fəsil də verdin
şah poemama,

Zərifə sevgisi –
Heydər sevgisi!
Sarılıb təbimlə,
mən ilhamıma,
Yazıb Zərifə və
Heydər sevgisi,
Bir ərməğan kimi
qəhrəmanıma,
Sönməz Günəşimin
ən gözəl fəslə
Adın verəcəyəm
mən o yazıma!
Ay Ana, nə gözəl
nurun var sənin,
Qəlbimin özündə
yerin var sənin!
Dedin ki, qızın var
mənimlə yaşdaş,
Onu bacı bildim,
özümü qardaş!
Bağır dünyasından
aldım adını,
Gözəl millətimin
gözəl qadını!
Şərəflə daşıyan
Ana adını,
Topla yaddaşını,
topla yadını.
Səninlə müsahib
olmaq üçün mən,
Dönüb gələcəyəm
yenə təzədən!

**HEYDƏRLƏ UCALDIM,
GÖYLƏRƏ QALXDIM**

Heydərle ucaldım,
göylərə qalxdım,
Həyata mən onun
gözüylə baxdım.
Görən gözüm də O,
bəbəyim də O,
Dağ kimi ucaldı
ürəyimdə O!
Qafqaz kimi durdu
kürəyimdə O!
Qəlbimdə yaşatdım
bir dayaq kimi,
Xalqa öndər oldu
bir mayak kimi!
Gözlərimin nuru,
ağlım, düşüncəm,
Onu düşünməsəm,
artar işgəncəm!
Mənim həyat eşqim,
sağlamlığımdır,
Qafqazdan da yüksək
hünər dağımdır!
Çox dar görünərdi
bu cahan mənə,
Olmasa Heydərək
qəhrəman mənə,

Nə yaza bilərdim,
nə də yarada,
Çaqqallar didərdi
məni arada!
Sağlam ürək kimi
döyünəmməzdim,
Nə yaza bilər, nə
öyünəmməzdim!
Haqqın özü kimi
doğdu gözümdə,
Artdı yaddaşım da,
artdı sözüm də!
Xoşbəxtliyin özü
güldü üzümə,
Heydərdən nur gəldi
qaynar gözümdə!
Mat qaldım özümdə
taba, dözümə,
Yoxsa baxardımı
qələm sözümə?!
Yazıla-yazıla
qəlbimə Heydər,
Son qoydu qəlbimdə
dərdimə Heydər!
Yandı fəsil-fəsil
söz gözlərimdə,
İtdi ürəyimdən
qəm-kədərim də!
Öz sevinc dünyama
qapıldım, qaldım,

Hünər meydanına
atıldım, qaldım –
Heydərdən sönməyəm
ilham, güc aldım,
Sənət meydanında
tapıldım, qaldım!
Mən elə ucaldım,
elə ucaldım,
Dərdlərimi verdim
yelə, ucaldım!
Düşmənlər önümdə
əridi, itdi,
Qələmim hamısın
zərblə kiritdi!
Vücuduma gödək
kəsilən zindan
Əridi çıxantək
qələmim qından!
Döndüm Koroğluya,
döndüm Nəbiyə,
Çevrildim yurdumda
şairtəbliyə!
Qürurla yaşadım,
ömrün hər anın,
Yenilməz oğlutaq
Azərbaycanın!
Coşqun Xəzərəm mən,
Arazam, Kürəm,
Sağlam gələcəyəm,
bitməz ömürəm!

Ölməz Heydərim var
                    önümdə çünki,
Adıyla olubdu
                    dünya mənimki!
Sevincimin özü
                    dünya qədərdir,
Çünki, sevincimin
                    özü Heydərdir!
Ömrünün hər anı
                    barlı – bəhrəli,
Xalqa sərf edilib
                    axşam-səhərli!
Heydərtək qəhrəman
                    yoxdur hünərli,
Şüası, kölgəsi
                    xalqa yetərli!
İllərlə düşündüm
                    böyük səbrlə,
Vəsf etməyə onu
                    ilham, təb ilə.
Ömrümün hər anı
                    il kimi keçdi,
Düşüncəm illərlə
                    sözləri seçdi.
Qəlb yazı-pozuda,
                    düşüncəm darda,
Otuz il yol keçdim
                    qışda, baharda.
Ürəyimdən axdı
                    coşqun çaylar da,

Qəlbimdə çağladı
                    buz bulaqlar da!
Nələr kəşf etmədi
                    qəlbim özündə,
Durub qayğısında
                    hər bir sözün də.
Qaynar bulaq oldum,
                    coşqun çay oldum,
İllərə sığınan
                    hay-haray oldum.
İllərlə bişirdim
                    sözü söz ilə,
Qəlbimdə odlanan
                    qaynar köz ilə.
Elə ki meydana
                    çıxdım söz ilə,
Təqib olundum mən
                    min bəd göz ilə.
Öz doğum günümdə
                    oldum tutuqlu,
Bədnəzər də qaçdı
                    yanı qoduqlu.
Mənə qardaş deyən
                    azğın köpəklər,
Mənə Qartal deyən
                    quzğun, ördəklər
Çıxsa da hamısı
                    məənə naxələf,
Açıldı düyünlər,
                    tapıldı kələf,

Düşüncəm təbimi
gətirdi dəmə.
Hər bir zamanıma,
hər bir vədəmə,
Heydərin atdığı
hər bir qədəmə,
Hər bir zəfərinə
söz qoşmaq üçün,
Haqqında qürurla
danışmaq üçün,
Tanrı kürəyimə
əlini çəkdi,
Qəlbimdə tükənməz
sözləri əkdi!
Ha dərsəm barını,
tükənməz oldu,
Qəlbimin aynası
çirklənməz oldu!
Çıxdım aydınlığa
hər qaranlıqdan,
Qəlbim xoşlanmadı
saxta qılıqdan!
Önümdə örnəyim,
arxam, köməyim,
Xalqımın taleyi,
gözüm, bəbəyim!
Açıq həqiqətdir,
necə deməyim?!Məğrur danışmağım,
deyib-gülməyim,

Onun həyatıyla
bağlıdır ancaq!
Xalq taleyi deyil
əldə oynucaq –
Ki, hər yol ötənə
edəsən güman,
Dahini – Dühani
yetirən zaman!
Özü də veribdi
öz qərarını,
Çin edib xalqımın
arzularını!
Böyük sınaqlardan
keçib qürurla,
Zamanın köksünə
kəçüb uğurla,
Qızıl tarixinə
dönüb xalqımın,
Qeyrətlə halına
yanıb xalqımın,
Xalqın tarixində
tarixləşən kəs
Heç zaman tarixdən
silinə bilməz!
Tarixin özündə
dalğalanan səs
Onun yaddaşından
silinə bilməz!
Heydər qəlbindəki
doğmalığ, həvəs

Qeyri insanlarda
görünə bilməz!
Sağlam qanıdadır
doğmalığı onun,
Ürəyinə yaddır
lovğalığı onun!
Bəşər tarixində
bənərsiz, təkdi!
Xalqın dərini də
bənərsiz çəkdi!
O, bu ulu xalqa
hər vaxt gərəkdi!
O, sağlam sabahdı,
xoş gələcəkdi!
Qəlbi bir cahandır!
Özü bir cahan!
Olubdur Cahanda
bir canla min can!
Elə bir insanı
sevməyən bir kəs
Ucalıb şöhrətə
yetə də bilməz!
Onu sevmək özü
şöhrətdir, şandır!
Çünki O, bölünməz
Azərbaycandır!
Çünki O, bölünməz
Azərbaycandır!!

**O, BİR XƏZİNƏDİR,
QAYNAR SƏRVƏTDİR**

Dünyanın qucağı
açıqkən ona,
Hər an sadıq qaldı
doğma yurduna.
Duysa da dünyaya
gərəkliyini,
Xalqına sərf etdi
öz əməyini!
«Heydər – Xalq»- deyəndə
düşünürəm mən,
Elə hey düşünür
daşınıram mən,
Fikrimdə hey dolur,
boşalıram mən,
Aya, ulduzlara
baş alıram mən!
Söz yanır qəlbimdə,
necə yanmasın?..
Söz qanır dərdimi,
necə qanmasın?..
Axı var qəlbimin
dünyaca sirri,
Xəbərdardır sözün
incisi, dürrü!
İstəyir qəlbimdən
yol tapa, çıxa,
İstəyir şimşək tək
kükürə – çaxa,

Qalxa dost-düşmənin
gözünə baxa,
Odunu düşmənin
gözünə soxa.
Sevincə bürünmüş,
qəmə bürünmüş,
Qəlb evimdə zilə,
bəmə bürünmüş.
Sözlər od-atəşli,
qığılıcımlıdır,
Qəlbim təlatümlü,
söz seçimlidir!
Qəlbi ipək kimi,
dürr, inci Heydər,
Xalqımın tükənməz
sevinci Heydər.
Bəşər tarixində
yeganə, təkdir,
O, bütün dünyaya
hər an gərəkdir!
Bunu dünya deyir,
mən sevinirəm,
Onu dünya sevir,
mən sevinirəm!
Qürurum qaldırır
səməyə məni,
Adıyla tanıtdı
dünyaya məni!

Onun kölgəsində
oldum zəfərli,
Onun hünəriylə
oldum hünərli!
Qərq etdi sevincə
illər illəri,
Heydər dühasının
hər bir zəfəri,
Hər bir qələbəsi
mənim qələbəm!
Dünyaya səs saldı
elmim, qələbəm!
Qələmə sarıldım,
qüdrətə çatdım,
Sonu görünməyən
şöhrətə çatdım,
Sönməz Günəş adlı
mətləbə çatdım.
Qəlbimdə ruh artdı,
qolumda qüvvət,
Kök saldı qəlbimdə
söz adlı sərvət!
Nə tükənən deyil,
nə itən deyil,
Min bir kitab yazsam,
söz bitən deyil.
Sönməz təbə çatdım,
ilhama çatdım,
Heydərini iziylə mən
kama çatdım!

Dünya təbrikini
                                yaydı yurduma,
Heydərim Tanrıdan
                                paydı Yurduma!
Ali baş komandan
                                Yurdda orduma,
Böyük məharətlə
                                Yurdda qaydım
Ancaq Heydər qaldı,
                                Heydər yetişdi!
Onu doğan ana,
                                yerin behiştidi!
Onu əkən ata,
                                yerin behiştidi!
Elə bil bəxtimə
                                Xudadan düşdü,
Ondan ilham aldım,
                                tutdum qələmədən!
Almağa qiyməti
                                Dünya-aləmədən.
Bir aləm yaratdım,
                                «Sönməz Günəş» tək,
Açdı ürəyimdə
                                söz dolu ləçək.
Dürr dolu sözləri
                                mən ləçək-ləçək,
Sonsuz sətirlərə
                                düzə biləcək,
Gücü, qüvvəni də
                                özündən aldım!

Öz andına sadıq,
                                dönməz – müsəlləh,
Əsgərə çevrildim,
                                izində qaldım!
Hər addımında söz,
                                hər anında söz,
Mərd, ulu Heydərin
                                zamanında söz
Söyləmək özü də
                                böyük hünərdir!
Ən böyük hünərin
                                özü də öndə,
Yenilməz, sarsılmaz,
                                Böyük Heydərdir!
O, varkən, hünərsiz
                                görünəmmərəm,
Cılız mahallara
                                bölünəmmərəm!
Böyük dövlətə də
                                olacaq sahib,
Olmadan ölkəmdə
                                bir nöqə-r-naib,
Durmada artacaq
                                şöhrətim, şanımlı,
Böyüyəcək Yurdum –
                                Azərbaycanım!
Nə dərdim olacaq,
                                nə də azarım,
Qələmə sarılan
                                şair, yazarım,

Sevinc boxçasından
açacaq sözü,
Yurdumda qalacaq
Dünyanın gözü!
Bu böyük inamdır,
bir həqiqətdir!
Heydərimdən çatan
bir sədaqətdir,
Çünki O, müqəddəs,
sönməz sərvətdir!
Yurdumun tükənməz
sərvətidir O!
Xalqımın etalon
qeyrətidir O!

GƏNCƏ QIYAMINDAN SONRA

Dördü iyun qiyamından,
Xalq cəbhəsi oyunundan
Sonra yurdda dedi-qodu,
Oynanılan godu-godu
Oyunları səngiməyir,
Narahat xalq dincəlməyir!
Başsız atlı – cəbhəçilər,
Əməlləri iyrəncilər
Elə qatıb işlərini,
Qorxu alıb içlərini!
Hakimiyyət hərisləri,
Xalqın nankor, naqisləri,
İçlərində üzülülər,
Əzilir, gah büzülülər.
Min oyuna girir yenə,
Donlarını dönə-dönə,
Dəyişərək gündə yüz yol,
Gopa basır yenə bol-bol!
Abır-həya itib gedib,
Namus-qeyrət ötüb gedib!
Bəlli olub qiymətləri,
Çürük çıxıb ülfətləri!
Bədləkləri çözülbüdü,
Ümidləri üzülübdü!
Xalq hiddətin boğammırlar,
Nə də itib dağılmırlar!
Xalq isə: öndərim –
Heydərim deyir!
Tək sənə bağlıdır
zəfərim – deyir!

Ümitsiz, əlacsız
qalan bu «Bəylər»
Özləri də deyir,
tez gəlsin Heydər!
Ölüm qorxusu var
ürəklərində,
Bu, aydın görünür
üz rənglərində!
Meydanda «Dər» tikmək
istəyənlər var,
Qanlarını tökmək
istəyənlər var!
Milləti aldadıb,
salıblar tora,
Sonra da hamını
gətirib zara
Ümid axtarırlar,
yer axtarırlar,
Yenə söykənməyə
kar axtarırlar!
Nə kara gələn var,
nə də köməyə,
Xalq inanmır daha
«Bəy»ə – gədəyə!
«Bəylərin» çağırışın
rədd eləsə də,
Onların səsinə
hay verməsə də,

Heydər Xalq xahişin
salmadı yerə,
Dönməklə paytaxta,
doğma şəhərə
Sevinc bəxş elədi
Yurdda hər yerə!
Taleyim yol aldı
qəmdən qəhərə.
Sevinc qəhərində
boğuldum bir an,
Elə bil təzədən
doğuldum bir an!
Böyüdü gözümdə
Yurd da, yurddaş da,
Qərq oldu sevincə
Yurd da, yurddaş da!
Heydər in yolunu
gözləyir Gəncə!
Onun qədəmini
izləyir Gəncə!

XƏYALLARIM UÇAQ OLDU

Müqəddəs torpağa
yol aldı uçaq,
Öz yolunda qəti,
sevgisi sıcaq,
Xalq – Millət yolunda
hamıdan qoçaq,
Ulu Heydərım tək
övladı olcaq,
Söykənib öz inam,
öz ümidinə,
Xalq çatdı müqəddəs
sevinc dəminə,
Gətirdi oğlunu
xoş gündəminə.
Dərdli xalq qovuşdu
dərd həmdəminə!
Təbim sevincimi
aşdı bir dəmdə,
Qəhər damlaları
doğdu didəmdə.
Bir leysana düşdüm
sətir-bənd adlı,
Seçib bu leysandan
sözləri dadlı
Düzdüm sətirlərə,
düzdüm bəndlərə,
Bir ərməğan kimi
Xalqa, Heydərə!

Bu sevinc gününə,
bu şən gününə,
Bir monoloq yazdım
Heydər təbiylə,
Çatdığım elmimlə,
öz məktəbiylə!
İllərdən süzülüb
qəlbimə hopmuş,
Zil-bəminə köklü
qəlbimdən qopmuş,
Söz-söz yağış yağdı
didəmdən yenə,
Axdı vərəqlərə
qələmdən yenə!
Gecəmə Ay doğdu,
gündüzüm nurlu,
Doğma torpağımda
gəzdim qürurlu!
Əsərim böyüdü,
təbim boy atdı,
Elə bil qəlbimdə
bir toy-büsatdı.
Sözün yallısına
qoşuldum yenə,
Söz-söz sətirlərə
daşındım yenə.
Dünyanın xoşbəxti
mənam! – söylədim.

Qəlbimdə dərdimə
                                sitəm eylədim!
O məni üzürkən
                                mən onu üzdüm,
Qəmdə boğulmadım,
                                sevincdə üzdüm!
Heydərlə dünyanın
                                dərdinə dözdüm!
Dərdi silənim O,
                                Mən görəni gözdüm!
Onun sevincini
                                bəndlərə düzdüm,
Bir yumşaq ürəklə
                                nələyə dözdüm!
Sel kını sözlərə
                                verdim sinəmi,
Dikərək yoluna
                                gözüm – didəmi,
Hər bir qədəminə
                                kəsildim diqqət,
Sözümə düşməyə
                                gətirdim riqqət!
Ulu Heydərimdə
                                gördüyüm qüdrət,
Söz-söz sətirlərə
                                hördüyüm qüdrət,
Manumental əsər –
                                Sönməz abidə,
Bitdi gözdağıtək
                                yağıya, yada!

**BULUDLAR AĞLAYAR,
DƏNİZLƏR DAŞAR**

Vardır ağılım da,
                                var dərrakəm də,
Çoxundan ötəyəm
                                ağılda, kamda!
Hamıdan xoşbəxtəm,
                                hamıdan ötkəm,
Mənəm bu dünyada
                                yalqız, nakam da!

***

İstəyim nə dövlət,
                                nə var, nə kürsü,
Doyunca dadmışam
                                yaxşını, pisi.
Bu dərdsiz könlümün
                                tükənməz dərdi
Gördükcə önümdə
                                insan sürüsü!
***

Elə yüksəlmişəm
                                fəzalara ki,
Kimsə o zirvəyə
                                yetişən deyil!
Sinəmi gərmişəm
                                qəzalara ki,
Kimsə o qəzadan
                                ötüşən deyil!
***

Yuxum da ərşdədi,
                    özüm də ərşdə,
Üzürəm misilsiz
                    nəğmədə, nəqşdə,
Elə çırpılıram
                    hərdən yerə ki,
Yetişmir dadıma
                    nəğmə, nəqş də!

***

Sərhəddsiz səmada
                    uçauçdayam,
Leysan sətirlərdə
                    qaçhaqaçdayam,
Qəlbədən xəzinəni
                    boşaltmaq üçün
Qəlbimin özüylə
                    pıçhapıçdayam!

***

Hamını anladım,
                    qaldım anlanmaz,
Qəlbimin dərdinə
                    gəmi tablanmaz,
Buraxmam qəlbimə
                    qərəzi, qəsdı,
Qəlbimdə xalqıma
                    sevgim anlanmaz!

***

Dəryaya sahiləm
                    sahildə dərya,
Qəlbimlə birləşib
                    sahillə dərya,
Yelkənsiz gəmiyəm,
                    qanadsız quşam,
Gəzməklə tükənməz
                    sahil, nə dərya!

***

Elə asılmışam
                    kəndirsiz, darsız,
Qəlbimi qış alıb
                    boransız, qarsız,
Acı düşüncəmdən
                    qopa bilmirəm,
Yazdıqlarım sanki
                    bəhrəsiz, barsız!

***

Qəlbimin küyündən
                    dəryalar coşar,
Gözümün nurundan
                    Araz – Kür daşar,
Bəraət almasa
                    ədalətlə haqq,
Buludlar ağlayar,
                    dənizlər daşar!

MƏHKƏMƏ NAĞILI

*Qüvvət elmdir – başqa cür heç kəs,
Heç kəsə üstünlük eyləyə bilməz!*

Nizami Gəncəvi

Biri vardı
biri yoxdu dünyada,
Azadlıqda
qaldım payı-piyada!
Xəyallarım
yaşasa da dəryada,
Boğuluram
mən bir acı damlada!
Bircə damla
mürəkkəblə yazılmış,
Dost əliylə
yolum üstdə qazılmış,
Bir quyu var
qənşərimdə, önümdə!
Doğum günüm,
45-ci dönümdə,
Bir bəd əllə
verilən bir qərardad,
Yolum üstdə
oldu türmə, qazamat.
Dörd ay çəkən
bu səfərdən döndüm mən,
Türməni də
gözlərimlə gördüm mən.

Haqq qələbə çaldı,
çıxdım türmədən,
Məmnun oldum
azadlığı görmədən.
Həyatıma
yazılan bu məhkumluq,
İşlərimi
etdi yenə hakimlik.
Ali məhkəməyə
yazdım bir namə
Almaq arzusuyla
bəraətnamə.
Dəvət aldım,
prosesə çağrıldım,
Bircə anda
xəmir kimi yoğruldu.
Üç gəc hakim
bir otağa yığıldı,
Üç dəqiqə
söhbət etdi, dağıldı.
Bu məhkəmə
deyildi, lap nağıldı!
Nə bir sual,
nə bir sorğu, nə töhmət,
Düşdüyüm bu
vəziyyətə qaldım mat...
Harda qalıb,
görəsən haqq-ədalət?
Yordu məni
bu nadanlıq – qəbahət!
Nərimanla
bir gün əvvəl görüşdüm.

Bildiyimdən
bir az ona danışdım.
Bir nurani
insan olan Nəriman
Çəkdi diqqətimi
özünə yaman.
Çox səmimi keçdi
söhbət-sözümüz,
Sevincimdən vurdu
nəbzim dözümsüz.
Elə bildim
önümdədir ədalət,
Nərimanın
özündədir ədalət.
Sən deməmiş,
onda insaf, mürvət yox,
İnsanlığa,
həqiqətə qiymət yox.
Üzündəki
nur deyilmiş, kirşanmış,
Kişi deyil,
üç ayaqlı dovşanmış!
Kitabımı
məmnunluqla götürdü,
Vərəqlədi
və köksünü ötürdü.
Məhkəmədə
sanki özün itirdi,
Son sözünü
bədxahlıqla bitirdi.
Elə yandım,
qovruldu mən içimdə,

Səhv etmişdim
qəlbimdəki seçimdə.
Poeziya
vurğunutək danışan,
Hakimlərin
dolğunutək danışan
Nərimanda
nə «nərlək» yox, nə «iman»
Hər addımda
bir naxələf, nadürüst,
Düşündükcə
adam olur sanki süst.
Doğrudanmı
yaşamaqda yox məna?
İnsanları
üzgün qoyub təmənnə!
Bir anlığa
sual etdim özümdən,
Düşündükcə
Dünya düşdü gözümdən!
Əgər indi
göydən düşsə üç «Qrad»,
Nərimanlar
vəkilləri etsə rədd,
Yəqin itər
ortalıqdan qərəz, qəsd,
İnsan kimi
yaşayarıq biz sərbəst!
Qadir Allah,
bitər nağılın sonu,
Naqislərə versən
sonsuz yuxunu!

Qələm əldə
    mən yazıram, nəhayət,
İndi həyat
    kitabımı, Ədalət,
Bir fəslə də
    «Arif, Ayət nəhayət»!
Üç dost idik:
    Arif, Ayət, Ədalət,
Sonra döndü
    nəhayətə ədalət.
İfadəmi
    dinləmədin, özün bil,
Bəlkə onu
    gözlərimdən görürsən.
İstəyirəm
    indi bunu yazım, bil,
Ədaləti
    sətirlərdən görərsən.
Günahımla
    ölümə də gedərəm,
Günahsız heç
    istəməm ki, əyiləm!
Bir məktəbin
    təməlinə bulundum,
Rəzillərin
    əməliylə vuruldum.
Qapıldım öz
    düşüncəmə, dünyama,
Şair qəlbim
    yad qalmadı ilhama.
Heyrətimdən
    sanki bir an donmuşam,

Hiddətimdən
    ildırımə dönmüşəm.
Görüşünə
    qələmimlə gəlmişəm,
Rəzillərə
    ürəyimdə gülmüşəm.
Hər sualın
    cavabı var sinəmdə,
Danışmasam,
    yara bağlar sinəmdə.
Sanki Tanrı
    yetiribdi məni «kan-kan»,
Çünkü qələm
    asılbıdı yumruğumdan.
Yetib zaman,
    daha durmam, yazmalıyam,
Nadanları
    sətirlərə düzməliyəm.
Bu qələmlə
    qəbirlərin qazmalıyam,
Sətir-sətir
    qəbirlərə düzməliyəm.
Nahaq oddan
    yanammaram, dözməliyəm,
Ədalətlə
    ədaləti gəzməliyəm.
O məktəbin
    ilk təməli sinəmdədi,
Hər kəlməsi
    bir örnəkdi o, məndədi.
Enerjimi alıb
    Heydər günəşindən,

Bir dəhşətli ildırırma
dönmüşəm mən.
«Sinəmdədir elin gücü,
düz yolumdan yayınmazam.
Çatmaz mənə düşmən gücü,
Öz yolumnan yayınmasam!»
Çünki onu salıb Heydər!
Bu yoldadır ancaq zəfər!
Nə zamandır gözləyirəm
qətnaməni, Ədalət,
Qələmimlə izləyirəm
indi səni, Ədalət!
Gəl öldürmə
zamanımı, Ədalət,
Çıxar haqlı
qərarını, Ədalət.
Zaman yəni
qiymətsizmi, Ədalət?!
Zaman verər
qiymətini, Ədalət.
İndi mənə
zaman lazım, yazıram,
Ədaləti
sətir-sətir gəzirəm.
Çıx, üzə çıx,
yerini de, nəhayət.
Günahkardır
Arif, Ayət, Ədalət.
Söz ver deyim
həqiqəti, Ədalət!
İtibdi dost
sədaqəti, Ədalət!

«Öcalana
hökm yazıldı bir aya,
Cinayəti
səs salsa da dünyaya!
Fikrət, Ayət
süründülər on aya,
Haqlı bir iş
qoymadılar ortaya!»
Günahsızlar
düşübdülər bəlaya,
Qıyma mənim
zamanıma, ədalət,
Hər günümə,
hər anıma, ədalət.
Düşərsən bəd
romanıma, ədalət.
Vurarsan xal
saf adına, ədalət.
Vəkil adı
bir ədalət rəmzidir,
Qərarın ver,
sənə necə sərf edir.
Mənə fərz döy,
tək zamanım itməsin,
Xalq gözləyir
kitabımın bitməsin.
Sorma məndən
sənədlərin itməsin.
Arif bilir,
Ayət bilir hardadır.
Fikrət bilir,
günah da onlardadı.

"On may" oldu
 ən müqəddəs günümüz,
 Ona otuz,
 çatdı dedi dilimiz.
 Bu müqəddəs
 tədbirdən xoş ayrıldıq,
 Hərəmiş öz
 evimizə yayıldıq.
 İşçilərin hamısı
 şən, mehriban,
 Heç bilmədik
 kim xortladı aradan.
 On gün sonra
 aralığı qatdılar,
 İşçiləri
 yamanca aldatdılar.
 Hədə, qorxu,
 yoxlamalar başladı,
 Aralıqda
 kimsə satqın işlədi.
 İlahidən, demə,
 varmış əmrimiz,
 Ona görə, ona otuz
 çayıb, deyib dilimiz!
 Otuz mayda gəldi,
 çatdı əmrimiz,
 Azad olduq mən, müavin,
 baş mühasib – üçümüz.
 Təhvil-təslim
 əsla nədir bilmədən,
 Heç bizimlə
 danışmadan, dinmədən,

İdarəni
 tapşırdılar özgəyə,
 Sənədlər də
 düşdü ordan kölgəyə.
 Otuz birdə
 "sənəd-sənəd" dedilər,
 Bir az sonra
 tamamilə kiridilər.
 Bu oyundu,
 özləri bilirdilər.
 Müayinə
 olunmadı otaq da,
 Gizlətdilər
 yəqin küncdə-bucaqda.
 Binəqədi,
 Çexov-14, saraylar
 Ədaləti,
 həqiqəti haraylar.
 Fikrət, Ayət
 yazıb ağır cinayət,
 Düz yolumuz
 dönüb olub qəbahət.
 Ruhumuz saf,
 qəlbimizdə ədalət,
 Möhtac qaldıq
 ədalətə, Ədalət.
 Xitam ver bu
 cinayətə, Ədalət.
 Ədalətsən
 bizə versən bəraət!
 Vidadinin
 özü qurdu oyunu,

Özünə də
    özü qazdı quyunu.
Fəxrəddin də
    pis almadı payını,
Unutmuşdu
    sanki haqqı-sayını.
Xasiyyətim
    arayışda dumduru,
Fəxrəddinin
    özü vurub möhürü.
Bəd işində
    gərək ola təhəri,
Ürəklərdən
    damdı ilan zəhəri.
Fikrət çapdı
    köndələnə kəhəri,
Sənədləri
    tapdılar, gizlətdilər,
Düz işləri
    sürüyüb iylətdilər.
Məcəlləni
    əldə söyən Fikrətə,
Cahangir dözmədi,
    söylədi: – gədə!
Gördüklərim
    qəbahətdir, Ədalət,
Möhtac qaldıq
    ədalətə, Ədalət,
Söylədiyim
    həqiqətdir, Ədalət!
Xitam ver
    bu cinayətə, Ədalət.

Bütün Samux
    əhli-haldır bu işdən,
Çörəyimiz
    sanki çıxıbdı daşdan.
Başçı Arif
    çalma saldı başına,
Aləm bilir
    çalma salan kişi nə?!...
Bu qələmlə
    gücüm çatar qoşuna,
Kəfən cırar,
    ölü qalsa başına.
Mirzə Cəlil
    «Ölülər»i şükürlü,
Bu Ölülər
    onlardan da məkrli!
Soyandılar
    amansız, fəqiri,
Tamahları
    inan kəsər dəmiri...
Daş düşəydi
    Ayət ilə dostluğa,
Dəvə kimi
    indi girib kolluğa!
Dəvə boyda günahları
    öyrənibdi bolluğa,
Tamahından
    qıyar fəqir, yazığa!
Bu günahı
    qoyma qala, Ədalət,
Yardımcı ol
    əhli-hala, Ədalət!

Ümidimiz
    ədalətə, Ədalət,
Xitam ver
    bu cinayətə, Ədalət!
Ədalətsən,
    bizə ver sən bəraət!
Yaşara da
    çox etibar yoxdu, bil,
Nə olsun ki,
    ötür indi o, dil-dil.
Yadımdadır
    doxsan səkkiz ilində,
Çox çalışdı
    ədalətin yolunda.
İddiamı
    etdi qəbul Ədalət,
İşlərimi
    sayıb məqbul Ədalət!
Haqqsız olsam,
    onda haqsız olardım,
Layiq olsam,
    cəzamı da alardım!
Oyunbazlar
    bizə oyun qurublar,
Bu yollarda
    hamımızı yorublar...
Haqqlı olan
    yorularmı, Ədalət?
Haqqı qovan
    yorulmalı, Ədalət!
Usanmaram
    haqq yolunda, Ədalət,

Ədalətin
    hökmü qanda, Ədalət!
Qanımda da
    daşımışam ədalət,
Ədalətlə
    yaşamışam, Ədalət!
Haqqsızlarla
    çox çıxmışam
    cəngə mən,
    bir dünyam var,
Qoymaz gələm
    təngə mən!
2000-in
    «10 May»ında müqəddəs,
Dost-qardaşla
    bir araya yığışdıq,
Aləm bilir
    o gün də biz müqəddəs
Sevinc dolu
    dünyamıza qarışdıq!
Təntənəli
    məclisimiz keçdi şən,
Qopdu bir bənd
    qəlbimdən bədahətən!
***

«On may müqəddəsdir
adınız qədər,
Heydər – xalq deməkdir,
xalq isə Heydər!

Bu sözün çox böyük
hikməti vardır,
Onu qanmayanın
dünyası dardır!»

***

Sən deməmiş,
dünyası dar dostlarım,
Dili şirin,
içi zəhər dostlarım
Yığışdılar
axşam, səhər dostlarım,
Sevincimə
qatdı zəhər dostlarım.
Başçı Arif
yaman çıxdı özündən:
«Yaman günə
qoyacaqsan məni sən,
Əşi, qardaş,
qadağandır, qadağan,
Əmr almışam
özüm Heydər babadan!
Qoymaram ki,
quş da uça yuvadan.
Məktəb nədir,
öyrənin də, di...məndən,
Vəzifəm də
miras qalıb dədəmdən.
Baxarsan ki,
nə edərəm sənə mən.»

Dəhşətli bir ağrı
keçdi mədəmdən,
Elə bilmə qorxdum
mən bu hədədən.
Bəy oğlu da
heç qorxarmı gədədən!
Məhəbbətə
əsla varmı qadağa,
Bu nadana
inanarmı bir çağa?!
Sözün varmı
bu söhbətə, Ədalət?!

Belə düşdük
qəbahətə, Ədalət!
Xitam ver bu
qəbahətə, Ədalət!
Ədalətsən,
bizə ver sən bəraət.
Ağsaqqallar
yığışdılar, gəldilər,
Deyib-gülüb,
bizimlə əyləndilər.
Akademik
zəng vurardı arada:
«Hə, qardaş,
de, necəsən orada?!
Tədbirdəyəm
indi mən də burada!»...
O gün axşam
məclis qurub dostlarım,

Arifi də
ora dəvət etdilər.
Çoxlu-çoxlu
qeybət qırıb dostlarım
Arifə də
həvaləni etdilər.
Akademik
dirənmişdi divara.
Deyirdilər:
Eldar hara, sən hara?
And-amanla
yazıq dostum birtəhər
Söz verdi ki,
qurtararam sərəsər.

On bir mayda
başçı məni çağırıdı:
«Nə oyundu!? –
deyə, bərkdən bağırdı.
Demədimmi
qadağandır, qadağan!
Bəlkə könlün
istər başçı olasan?
Qoymaram ki,
səni burda qalasan!»
İyirmi gün
öhdəçilik götürdü,
Mən güldükcə,
o köksünü ötürdü.
Ayət də lap
vicdanını itirdi,

Yazılanlar
həqiqətə çətirdi.
Ümidimiz
ədalətə, Ədalət!
Xitam ver bu
qəbahətə, Ədalət!
Ədalətsən,
bizə ver sən bəraət!
Düz bir ildir
get-gəldəyik sərəsər,
Yazılarda
həqiqətdən yox əsər.

***

İddiamı
Səbaelə göndərdim,
Həqiqətə
yetişsəydim, nə dərdim...
Çox danışdım
öz-özümə, qəlbimdə,
Düşüncəsiz
ötmədi bir dəmim də.
Dedim, açım
Yaşara bir telefon,
Bəlkə də, bu,
haqsızlığa qoyam son.
Çün Vidadi
söyləmişdi sözünü:
«Haqq puldadır,
heç axtarma düzünü,
Məhkəmədən
qətnaməni alaram,

Hakimi də
pulla razı salaram!»

Yaşar məni səhv
anladı bir anlıq,
Zirəddini
eylədilər qurbanlıq.
Zirəddinlə
danışırmuş kimi o:
«Hə Zirəddin,
de necəsən, sən, alo!
Məxarici
Vidadidən götürdüm,
Xanlara da
elə həməən ötürdüm!»

Bayramzadə
Xanlar da, bir hakimdi,
İmtahandan
keçəmmədi əkildi.
Gethagetdə
iki min göy qapdı o,
Yaşar verdi,
elə bildi, tapdı o.

Çaşqın Yaşar
özü dedi bunları,
Səhv salaraq,
Zirəddinlə Eldarı.
Dedim: – Yaşar,
bilirsənmi kiməm mən?
O qışqırdı:
«Zirəddinsən, bilirəm də avara!»

Bu sözlərə
telefonda güldüm mən,
Sonra gəlib,
sıxdım onu divara,
Bu Yaşarı
elə söydüm, söydüm mən,
Əgər olsa
onda əldə qələmim,
Bu qələmlə
gözlərini tökərdim.
Səbaelə
təkrar yazdım ərizə,
İşlərimi
salmasınlar qəlizə.
Faydası nə,
istər Yaşar, ya Xanlar,
Birləşdilər
bu naxələf, bədxahlar.
Hərəsinin
kürəyində min ah var,
İndi Yaşar
oturubdur bu zalda,
Özündə yox,
xəyaldadır, xəyalda.
Xəyalında
şöbələri səsləyir,
Adınızdən
bilməm, nələr istəyir.
Allahverdi,
Zamil, Yaqub təngdədi,
O bir yana
Salmanla da cəngdədi.

«Quzu kəsin,
səbət tutun» sözləri
Yaman gəzir
dərələri, düzləri,
Söylədilər
fəqirlərin özləri,
Aman vermə
xəyanətə, Ədalət!
Xitam ver bu
qəbahətə, Ədalət!
Ədalətə
özün söylə bəraət!
Mən bilirəm,
yoxdur, sənin xəbərini,
Çək ipini,
Yaşar kimi gədənin.
Əsəbimdən,
inan, əsir bədənim,
Bilməlisən,
kişi kimdir, gədə, kim!
Naqisləri
çox görmüşəm yolumda,
Həyat varsa,
yenə haqdı ölüm də!
Qorxutmamış,
məni heç vaxt ölüm də.
Ədaləti,
yaşatmışam özümdə.
Ədalətli
yaşamışam özüm də.

Zərb-məsəl var:
«Dostun çıxsa önümə,
Kimliyini,
oxuyaram üzünə!»
İndi bir az
dostlarımdan qoy deyim,
Məlum olar,
onda sizə kimliyim.
Akademik,
ziyalılar başqanı,
Tədbirlərdə
bir oturub-durmuşuq,
Hər bulaqda
yüz də olsa vurmuşuq!
Uca dağlar
bulaq-bulaq şahiddi,
Hər tanıyan
doğma, qıraq şahiddi!
Başçı dostum:
«Hər tədbirə gəl!» dedi.
«Sevincini
hər an bizlə böl!» dedi.
Tədbirlərin
yadımdadı şuxluğu,
Orda gördüm
yazarları, çoxluğu.
Məmməd Araz
gecəsində bulundum,
Məmnun oldum,
demərim ki, yanıldım.

Söhrab Tahir,
Nərimanı tanıdım.
Öz-özümdən
razılığım çoxaldı,
İlyas Tapdıq
yadımda lap çox qaldı.
Ədaləti
öz səsiylə dinlədim,
Bu dəvətçün
minnətdarlıq elədim!

***

Lampa şüşəsində
çaxıp vurdular,
Ayaq üstə durub,
gah oturdular.
Pançigidze
arvadına tost dedi,
İlahidən
öncə ölüm istədi:
«Qoy mən ölüm,
arvad məni ağlasın,
İstəmirəm
heç gözümün dolmasın!»

Tanrı onun
sevgisinə qiymadı,
Arzusunu
heç gözündə qoymadı.

Əbədiyyət
aldı onu qoynuna,

Sanki düşdü
o axşamın oynuna.

***

Ələsgərin
yüz yetmiş beş ilində,
Dinləmişəm
Zəlimxanın dilində
Nəğmə dolu
sətirlərdən nələr mən,
Çox görmüşəm
yazarlarda hünər mən!
Tanrı verib
mənə də o hünərdən,
Qəlbimdədir!
Çalacağam zəfər mən!
Ona görə
hər əzaba dözüərəm,
Vəzifə də
verib Tanrı, yazıram!...

***

Tək birçə an
ayrı qalsam dostlardan,
Sanardılar
il keçibdi aradan.
Məmnun idim
dostlarımla, çox məmnun,
Əsəri yox,
indi o məmnunluğun.

Sonu puçmuş
«Dostluq» adlı çoxluğun,
Fərqi birmiş,
varlıq ilə yoxluğun...
İşlər bir az
çətinliyə düşüncə,
Arxam ilə
danışdılar gizlicə...
Yerimdəcə dondum,
bir an dinmədim,
Elə çaşdım,
heç yerimi bilmədim...
Yada düşdü,
Zərb-məsəllər, misallar:
«Görünməyib,
nadüristdən dost olar!»
Bu oyundu
dostlar qurdu, Ədalət!
Dostlarımdan
məni qoru, Ədalət!
Yığışdılar,
sözləşdilər, sordular,
Gördüyün bu
oyunları qurdular...
Dağı arana, aranı
dağa qatdılar,
«Qardaş-qardaş»
deyib, mənə atdılar!
Dedi-qodu
peşələri, işləri,
Dost qanına
öyrəşibdi dişləri!

«Dost-dost» deyə,
sorubdular qanıma,
Qurban verdim naqislərə,
zamanımı – anımı!...
Gördüklərim
qəbahətədi, qəbahət,
Xitam ver bu
qəbahətə, Ədalət!

***

Gürcüstanı
qarış-qarış gəzmişəm,
Dost yolunda
hər əzaba dözmüşəm,
Düşüncəmlə
dəryalarda üzmüşəm,
Qəlbimləbir
böyük əsər yazmışam!

***

Mamaladze,
Quram, Cansux, İmiri,
Tanımışam
tədbirlərdə səfiri.

Böyük-böyük
dostlarımla böyükdüm,
Bu meydanda
tək qalanda döyükdüm...
Axtarmadı,
aramadı dostlarım,

Dar günümə
yaramadı dostlarım.
Bu oyundu,
dostların şətəliidi,
Hələ işin
sonu, nə əvvəlidi!

***

Yetmiş dördədən
amalına vuruldum,
Düşüncəmdə öz
dünyamla yoğruldu.
Düz yolumda
deməyəm ki, yoruldum.
Bu yol ilə
hər gedənə dost dedim,
İnamımda
yanılmasam, nə dərdim?!
Goranboydan –
Gürcüstana gəzdim mən,
Bu dostlarla
hər əzaba dözdüm mən!
Tanış-biliş
qibtə ilə yanaşdı,

Hamı mənim
dostlarımdan danışdı.
Bax beləcə
günlərimiz ötdü şən,
Bu dostlarla
nəşələndim sanki mən...

Onda dedim bu
bəndi bədahətən:

Dostlarsız olmayım,
tənha qalmayım,
Yoxsa, şeirlərim
qəmli görünər!
Doğru yol seçim ki,
zərbə almayım,
Yoxsa, şeirlərim
kinli görünər!

***

Doğmalardan
uzaq qaldım, dostlarla,
Qohum-qardaş
həsrət qaldı üzümə!
Düşünürəm,
indi dalıb xəyala,

Ancaq özüm
qəsd elədim özümə!...
Təkcə məni yaşadan
öz dünyam var!
Tükənməyən xəzinəm,
Söz dünyam var!!

Dünyam ilə
mən dünyamı gəzirəm,
Qəlbimdə O,
hər əzaba dözüürəm!...

Hər gecəmi,
gündüzümü gəzirəm,
İtirmişəm,
mən özümü gəzirəm!...
Dostlu keçən
zamanımı gəzirəm,
Bitmiş sanıb,
hər anımı gəzirəm!
Sərf etdiyim
pullarımı gəzmirəm,
İtirdiyim
zamanımı gəzirəm!
Hər günümü,
hər anımı gəzirəm!...
Qaytar mənə
zamanımı, Ədalət!
Hər günümü,
hər anımı, Ədalət,
Əgər varsa
səndə hünər, cəsərət!...
Bu sətirlər
məndən sənə hesabat,
İstəyirsən
indi mənə həbsə at,
Təkcə qaytar
zamanımı, Ədalət!
Yazım həyat
romanımı, Ədalət!
Yazdıqlarım
həqiqətdir, həqiqət!

Yazmadığım,
qəbahətədi, qəbahət!...
Şair təblə
heç olarmı cinayət?!
Öz dostlarım
edib mənə xəyanət,
Xitam ver bu
xəyanətə, Ədalət!
Qurub tələ
Arif, Ayət, nəhayət,
Xitam ver bu
qəbahətə, Ədalət!
Ədalətsən,
Bizə versən bəraət!...

***

Beləliklə, mənim bu hesabatımı poema şəklində qəbul edilsə də, mən ədalətsiz hökmə öz doğum günümə həbs olundum və ilk dəfə Ədalətin ədalətsizliyi qarşısında qaldım.

Mənkəmənin bu qədər uzadılmasının səbəbi də sifarişli olduğunu aşkarladı.

Deməli, məhz ağır mənəvi zərbə vurmaq məqsədi ilə doğum günümə həbs olunmağım sifariş olunmuşdu.

Hər halda mən öz gücümü və sifarişçinin gücsüzlüyünü gördüm.

Bunu ədalətsiz ədalət özü də gördü!... Aqillər çox gözəl deyib: «İdealsız yaşamaq yazıqlıdır!» Mənə isə doğulandan yazıqlıq yasaqdır!..

Şirin bəhrəsinə
alışqan oldun,
Xalq yolunda hər vaxt
çalışqan oldun!
Bir nəğmə çələngli
hər kəlmən sənin,
Azadlıq ahəngli
hər kəlmən sənin!
Zaman səni,
sən zamanı sınıdın,
Ətrafında
hər insanı sınıdın!
İnandığın təkçə
düzlük, gerçəklik,
Amalın bir – öz
xalqına gərəklik!
Zaman səni
çəksə də min sınağa,
Çevrilmədin
xalq önündə qınağa!
Qucaq açdın
yurdda yada, qonağa!
Bir Dünyasan, əməllərin,
özün pak,
De, kimdə var səndəki
ağıl, idrak?!
Ədalət Sən!
Haqqın görən gözü
Sən!

Sinəmdəki
vuran ürək özü Sən!
Dünya qurdun
Azərbaycan Dünyası!
Haqqı seçdi
ürəyinin aynası!
Sağlam ürəklərin
eşqi, qayəsi,
Ədalət Sən,
Haqqın görən gözü –
Sən!
Sinəmdəki
vuran ürək özü –
Sən!

Duydum ancaq,
kürəyimdən çalanda.
Qaçaq düşdü
kərtənkələ balası,
İtkin düşdü
kürəyində şələsi,
Saxta imiş
gözlərinin giləsi!
Nəşələndi
doldurduqca kisəsin,
Yaman saldı
uğurumda nəfəsin!
Min don geydi,
min oyunda bulundu,
Min don geydi,
min qoyunda bulundu!
Bir göz qırpcaq,
qeybə çıxdı bir anda,
Nələr gördüm
mən bu uçan ilanda.
Əlifağa
adlı atı yüyəndə,
Hər birinə
vurub çatı yüyən də,
Arxasınca
sürüm-sürüm
sürünən,
İlk baxışda
yazıq,
mağmun görünən,

Vampir kimi
insan qanı içənlər!
Kırpi soylu
mişovullar, siçanlar!
Dar ayaqda
tülkü kimi qaçanlar,
Yarasatək
qaranlıqda uçanlar
Uçdu getdi
bir gecənin içində!
Ayaqyalın,
gödəkcənin içində
Gəlsələr də
getdilər pay-pülüslü,
Hər birinin əlində
pay pülüsu,
Məmurların
vizitləri cibində!
Məlunların
vizitləri içində!
Cibgir kimi
ciblərimi soydular,
Ölkəyləbir
söhbətimi yaydılar.
Qaranlıqda
çaqqal kimi ulaşıb
Üzdə özün
tülkülyə qoydular!
Qaratikan kimi
bitdi, itdilər,

Şəmkiri həm Gəncəni
təng etdilər!
Qərəzlikmiş
əməlləri, işləri,
Qəlblərində
boranları, qışları.
Qarğış oldu
üzdəki alqışları,
Seçəmmədi
ürək ilanbaşları!
Əməlləri
başlarında çatladı,
Zaman özü
qədlərini qatladı,
Ulaq kimi
çəmənlikdə otladı,
Qır-qırçına
tuş gəldilər sonucda.
Özlərini
farş etdilər sonucda.
Söyləsə də mənə
ilkin düşüncəm,
Elə bildim bir bəd
yuxu görmüşəm.
Yoza bilməz bunu
yuxu yozanlar,
Qalib çıxar
əzablara dözlər.
Ürək dözdü,
mən də dözdüm içimdə,

Çox naqislər
görsəm də bu seçimdə.
Zaman ötdü,
dövrən
həmən dövrəndi,
İtlər itdi,
karvan
həmən karvandı!
Yuxu ötüb, itlər belə
itibmə də yanımdan,
Acı – şirin xatirələr
isə itmir canımdan!
Düşüncəmin özü
məndən üzülmür,
Ürəyimdə bilsən,
nələr çözülmür!
Çözə-çözə
keçənləri qəlbimdə,
Qaynar qalıb
sevincim də, qəmim də,
Nələr gördüm
ömrümün hər dəmində!
Kitablaşdı
bütün ömrüm başabaş,
Hər qarşımda
oynayana bir şabaş,
Verə-verə
şabaşlarla bəzədim,
Çoxların zər,
qumaşlarla bəzədim.

Belə keçdi
şair ömrün gəncliyi,
Yasaq kimi
mənə ömrün dincliyi,
İldırımlı
yollar ilə yeridim,
Nə yoruldu,ğ
nə əzildim, əridim!
İstədim ki,
qaranlığı əridim,
Ötkəm oldum,
nə susdum, nə kiridim!
Dostlarıma
inandıqca inandım,
Dara düşdüm,
düz olsam da qınandım,
Nə olsun ki,
xalq yolunda yanandım!
Qınansam da,
əl çəkmədim yanmaqdan,
Çox məmnunam
bu dünyanı qanmaqdan!
Yoxsa mən də
yarasaya dönərdim,
Qanmaz qalar,
nə yanar, nə sönərdim.
Bilinməzdi
yanmağım, nə sönməyim.
Bilinməzdi
yaşamağım, ölməyim!

Bilinməzdi
bu dünyaya gəlməyim,
Necə axı,
xalq qədrini bilməyim?...
Necə axı,
haqq qədrini bilməyim?...
Onda kimə
bəlli olar kimliyim?
Onda kimə
bəlli olar kimliyim?...

Keçə bilsə
 mən keçdiyim hasardan!
 Ola bilərdi
 mən qədər qüdrətli,
 Kim içsəydi
 mən içdiyim sulardan!
 Mənim cəngim
 aslanlarla, qurdlarla,
 Nə işim var
 kənizlərlə, qullarla.
 «Söz ağızdan,
 zaman öndən itəndə,
 Dönən deyil
 ha çalışsan bir dəm də!»
 Ona görə
 itirmədən zamanı,
 Qızıl sandım
 sözlə ötən hər anı!
 Şair ömrün
 hər dəqiqə,
 hər anı,
 Gərəkdir ki,
 qabaqlaya zamanı!
 Millətimin
 bol mövzusu – «teması»,
 Varı ikən
 Heydər kimi Dühəsi!
 Keçirənlər
 Heydər ilə təması,
 Yazar deyil,
 Xalqa yoxsa töhfəsi!

Hər əməli
 töhfə dolu Heydəre,
 Qələbə və
 zəfər dolu Heydəre
 Vəsf etməzlər
 sevgi dolu nüsxələr,
 Olacaqlar
 kimsə oğlu – kimsələr!
 Bir çoxları mənə
 yazma, desə də,
 Bir tarixdir mən
 yazdığım nüsxələr!
 Şair nədi,
 yazar nədi, qorxu nə?
 Bit düşəmməz
 mərd şairin kürkünə!
 Çaqqal nədi,
 tülkü nədi, özü nə,
 Bit salanlar
 indidəndən kürkünə?
 Kim taparsa
 bu sualın cavabın,
 Qazanacaq
 İlahidən savabın!
 Qızıl tarix
 yaşayacaq Heydərlə!
 Yazılıbdı
 hər çaldığı zəfərlə!
 Heydər adı
 əbədiyyət özüdür!

Hər kəlməsi,
sözü kişi sözüdür!
İlahidir,
İnsanlığın gözüdür!
Göstərəcək,
həyat özü güzügdür!
Mən indidən
deyirəm öz sözümü,
Tarixinə həkk
etməkçün özümü!
Gələcəyi
görən insan demirsə,
Sizcə onun
yaşamağı lüzummu?
Soruşuram səndən,
qanan, qanmayan,
Həqiqəti, haqqı
danan, danmayan
Mənə deyil,
özünə ver cavabın,
Mən yazmışam
sualı, həm cavabın.
Haqqı dansam,
haqsız olub itərəm,
Bəd qəbirdə
tikan kimi bitərəm!
Haqqı görüb
duya-duya yazmasam,
Nə oxuyar
bu millətim, xalqım, nə?

Naqislərin
qəbirlərin qazmasam,
Kim nə bilər
yaxşını-yamanı, nə?
Qaranlıqdan
Günəşə səmt almasam,
Nə bilərlər
aqlım nə, kamalım nə?
Özüm deyib,
özüm dönüb açmasam,
Nə bilərlər,
sualım, cavabım nə?
Sətirlərlə
bəndlərboyu qaçmasam,
Nə bilərlər,
əqidəm – amalım nə?
Tarixlərdən
tarixlərə köçməsəm,
Nə bilərlər,
olub-olmamağım nə?
Öz sözümü
tarixdə yer seçməsəm,
Nə bilərlər,
olub-olmamağım nə?
Dərin-dərin
xəyallara dalmasan,
Tikə-parça
sətirlərə dolmasan,
Öz əlinlə
söz zəmini yolmasan,

Dürr sözlərin
    əncamını qılmasan,
Kitab-kitab
    tarixinə salmasan,
Nə bilərlər,
    sən dəryasan,
    damlasan?!
Bir dəryaya
    baş vurmuşam –
    ümmandı!
Hər damlası
    minbir dərdə dərmandı!
Damla-damla
    o ümmandan içirəm,
Kəlmə-kəlmə
    sahilindən keçirəm,
Misqal-misqal
    dürlərini seçirəm,
Alovumu
    sətirlərə saçıram!
Sətir-sətir
    yeriyirəm, qaçıram,
Şair ömrün
    sirlərini açıram!
Sevincimdən
    qanadlanıb uçuram,
Qartal kimi
    səmələri qucuram,
Fəsillərdən
    fəsillərə keçirəm!

Ulu Heydər
    bulağından içdiyim
Dürr sözləri
    damla-damla seçirəm,
İstəyim bir:
    süzgəcimdən keçirəm,
Damla-damla
    gənc nəsilə içirəm!
Bir yadigar
    qalsın, deyə əslimdən,
Miras kimi
    xalqa sağlam nəslimdən,
Söz ovunda
    keçdi zaman, anım da,
Əsəbləşdim
    insan olsa yanımda!
Boşaltmağa
    nəyim varsa qanımda,
Güdəkçidir
    ilham pərim yanımda!
Bir anımı
    tək buraxmaz, ötürməz,
Qəlbədən qopan
    bir kəlməni itirməz!
Hər anıma
    güdəkçüdür – güdəkçü,
Mən olmuşam
    sanki ona yedəkçi.
Yedəyində
    çəkir məni sətirə,

Odur bələd
                    qələbdə götür-gətirə!
Vərdislidir
                    söz əkə, söz bitirə,
Söz nübarın
                    qələmimə yetirə.
İlham pərim
                    qələmimlə birləşib,
Biri qələbdə,
                    biri əldə yerləşib,
Onlar iki,
                    mənsə təkəmi, nə çarəm?
Onlar şahdı,
                    mən onlara nökrəm!
Bircə sözlə,
                    şah qələmim, şahpərim –
Hər ikisi
                    mənim ömür məhvərim!
Biri deyir,
                    biri çapır sətirdə,
Mən arada
                    qələm tutan mehtərəm!
Hər ikisi
                    olub mənim rəhbərim,
Elə bilmə
                    mən onlara rəhbərəm.
Ata bilməm
                    nə ürəkdən, nə əldən,
Özüm qurdum
                    bu dostluğu təməldən!

Olsun deyə
                    əbədiyyət dostluğum,
Peysərimə
                    həsret qalıb yastığım.
Nə yatmaq yox,
                    nə dincəlmək,
                                    nə durmaq,
Bilmirik ki,
                    nədir bezmək,
                                    yorulmaq.
Ulu yoldur
                    biz tutuban gedirik,
Sözlər ilə
                    daban-daban gedirik!

**ŞEİR-SƏNƏT MEYDANINA
İLDIRIM TƏK YETİRMİŞƏM**

Gözlərimdə heç vaxt sönməz
bir ildirim gətirmişəm,
Şeir-sənət meydanına
ildirimtək yetirmişəm!
İldırımam, bu dünyada
İldırım tək doğmuşam,
Zaman-zaman sətirlərə
şimşək-şimşək
yağmışam.
Sözlərimi sətirlərə qılınc kimi
qələmimlə çaxmışam!
Bu dünyaya öz ağıllımla,
öz gözümlə baxmışam,
Sönməz Günəş şüasıyla
qaranlığı yıxmışam!
O olmasa bu dünyada,
sanki mən də yoxmuşam!
O Günəşin işığıyla
ucalmışam, qalxmışam!
Müqəddəslik önümdədir,
silinməzdir, qanımdadır!
Düşüncəmin
özü hər an yanımdadır,
Həyatımın
hər bir anı yadımdadır,
Önümdəykən Sönməz Günəş!
gər biçilib olsam küləş,

Yenə dönüb bitəcəyəm,
qaranlığı didəcəyəm!
Yeriyirəm öz yolumla,
demək olmaz dönəcəyəm.
Tutduğum bu Ulu yolla,
neçə sağam, gedəcəyəm!
Canım torpaq, ayağım daş,
yeriyirəm yavaş-yavaş,
Tarixim var qədim, çağdaş!
əriyəcək öndə dağ-daş,
Xoşbəxtliyə doğru birbaş,
ata-ata qədəmimi,
Qələm adlı həmdəməmi,
çox salıb zəhmətə hələ,
Dürr sözləri gilə-gilə
dərəcəyəm, hörəcəyəm!
Xoşbəxtliyi gözlərimlə
görəcəyəm.
İnci-dürün sətirlərə
sərəcəyəm.
Ha dərilsəm, tükənməzəm,
əyilməzəm, bükülməzəm,
Bir ağacam bar-bəhrəli,
bitməz sözüm var bəhrəli!
Önümdə var şah mayakım,
Kürəyimdə şah dayağım,
Səmada üç rəng bayrağım,
Qəlbimdə yanar çırağım,
Budur mənim olacağım!
Bir istəyim – umacağım,

Yoxdur daha
dünyamızda!
Çırkənlənməz
söz aynamızda,
Rəsmim də var,
ismim də var,
Kökü qədim
irsim də var!
Köküm də var,
əslim də var,
Nəcəbətım,
nəslim də var!
Yaranmışam
türkmənşəli,
Qəlbimdədir
söz məşəli.
Doğuldum
yazmaq peşəli,
Yaşadım
yazmaq nəşəli!
Nəşəm də söz,
meyim də söz,
Köç salıb
ürəyimdə söz!
Neçə ki o döyünəcək,
Sözlər bəndə üyünəcək,
Kitab donun geyinəcək,
Tarixlərlə deyiləcək!
Müqəddəslik özü məndə,
Nizaminin sözü məndə!

Söz-söz , çinar-çinar,
Söz arayıb dinar-dinar,
Tümən-tümən söylənəcək,
Ulduzlardan boylanacaq.
Qucaq-qucaq
kitab düzüb ləmələrə,
Sinə gərib
təzyiqlərə, həmlələrə,
Tarixdə bir yer tutacaq,
Sinəmi şax, gur tutacaq,
Yeriyəcək inam ilə,
Qəlbəki təb, ilham ilə,
Kitabları əldən-ələ,
Gəzə-gəzə yaşayacaq,
Öz adımı daşıyacaq.
Ötəcəyəm tufanlardan,
Qayalardan, yarıqlardan,
Qartal kimi süzə-süzə,
Ədalətlə üzbəüzə,
Dayanmışam, artıq varam!
Türkoğluyam, mən – Eldaram!
El yolunda qoydum canı,
Qəlbimdəki hər bacanı,
Xalqa açdım, elə açdım,
Özüm bilə-bilə açdım!
Gələcəyi duymazlardan,
Var-dövlətdən
doymazlardan
Uzaq gəzdim,
qıraq oldum,

Xalq yolunda
yaraq oldum!
Hər vaxt qorxmaz,
qoçaq oldum,
Qəlbi qaynar,
sıcaq oldum!
Dərs alaraq Heydərimdən,
qələm adlı kəhərimdən,
Şəninə söz yaza-yaza,
qaranlıqdan çıxdım üzə!
Qaranlığa “itil dedim”,
sözqanmaza “mitil” dedim,
Atdım sözün kandarına,
özündən söz qondarana
“Yararsız bir tifil” dedim,
“dəli” dedim, “səfil” dedim!
Qəlbi qaynar insanlara,
qocalara, cavanlara,
Bu dünyanı qananlara,
xalq yolunda yananlara
Olacağam gərək hər an,
köçənəcən bu dünyadan!
Vurğun olan sənətinə,
bu dünyanın zinətinə,
İnsan dedim, deyəcəyəm!
qeyrətini öyəcəyəm!
Qeyrətsizlə yoxdur işim,
yenilməzdir, haqdır işim,
Nahaqlara nə deyəsən,
qanmazları nə söyəsən?

Öz ilində boğulubdu,
İbrət – gülünc doğulubdu!
Onları da Tanrı verib
ibrət kimi,
Qəlbi dolu naqisliklə
qeybət kimi.
Bu dünyanı qana bilməz,
qanmayacaq!
Od vursan da,
heç şam kimi yanmayacaq!
Qəlbidolu üfunətdən,
insan – kişi olmayacaq!
Görünsə də insan kimi,
yaşayacaq məstan kimi!
İnsanlığın qiyməti bir
ağıl, zəka, dəyanətdir!
Böyük ürək, təmiz vicdan,
kimdə varsa, odur insan!
Köç etsə də bu dünyadan,
yaşayacaq dünyalarcan!
Sökür tarix insanları,
əkir tarix insanları!
Hara əksin, hara yazsın?..
qəlbi xəbis olanları
Daşa, ya divara yazsın?..

YAZA-YAZA
İZLƏDİYİM BİR SÖHBƏT

*Millət vəkili Rəbiyyət Aslanovanın
telemüsahibəsini izləyərkən aldığım
təəssüratla*

Yaza-yaza
izlədiyim bir söhbət
Rəbiyyət xanımda
gördüyüm hiddət,
Məni də hiddətsiz
qoymadı qalam!
Danışa bilmədim,
elə bil lalam!
Ancaq ixtiyarsız
aldım qələmə
Ki, bu həqiqət də
çatsın aləmə.
Özüm bu fikirdə
olduğum zaman,
Yetirdi özünü
bu nəcib insan!
Sanki ekranda yox
müsahibimdi,
Fikir həmdəməmdi
söz həmdəməməmdi
Ulu Heydərimdən
açıb söhbəti,

Söylədi bildiyi
hər həqiqəti:
«Onun qurduqları,
yaratdıqları,
Tarixin özündən
alacaq qiymət!
Təbiylə yardığı
qaranlıqları,
Tarixin özünə
gətirib qüdrət!
Sönməz fəxrimiztək,
qürurumuztək,
Hər zaman tarixdə
qeyd ediləcək!
Heydər dühasının
əsl qiymətin
Zaman göstərəcək,
tarix verəcək!
Ulu Heydər irsin
nəsilbənəsil
Araşdıracaqdır
gələcək nəsil!
Bu gün biz bunları
tam dərk etməyə,
Düşünürəm, bəlkə,
hazır deyilik?...
Əgər bu doğrudan
belə deyilsə,
Niyə həqiqəti,
haqqı demirik?!

Damarında axan
qanda duruluq,
Vətənə vurğunluq,
xalqa vurğunluq!
Bu ona kökündən
çatan qüdrətdir!
İlham başdanbaşa
sonsuz qeyrətdir!!
Onun vüqarıyla
başımız uca!
Dönəcək xalqının
başında taca!
Zaman verəcəkdir
öz qiymətini,
İlhamın yenilməz,
mərd qüdrətini
Xalqı fəxr biləcək
hər zaman öndə!
İlhamla çatacaq
gələcək gün də.
Bu gündən alıbdı
öz təməlini,
Tarix deyəcəkdı
mükəmməlini!
Mən də öz sözümü
deyirəm qəti!
O xoş gələcəyi –
o səadəti,
Bir zaman duyacaq
doğma da, yad da!»

Yəqin ki, məni də
salacaq yada,
Deyib: – Yaşadığım
fani dünyada,
Bir şair də olub,
Sərtqaya adda!
Qranit heykəltək
bitsəm yurdumda,
Bir gün yolun salsa
ordən ordum da,
Bir çiçək çələngi
qoyub önümdə,
Bir nəğmə çələngi
mənim yangımda
Məndən miras qalan
bir bənd söyləsə,
Əgər məni ansa,
məni səsləsə,
Ruhum da oyanar,
təbim, eşqim də,
Xalqıma ruh verən
nəğməm, nəqşim də!
Dönər bu günümə,
tarixim dönər,
Yurda miras qalan
arxivim dinər!
Söylənərəm söz-söz,
gəzərəm dil-dil,
Ziyarətqah olar
yatdığım mənzil!

Başqa istəyim yox!
Umacağı m yox!
Xalqıma borcluyam,
alacağı m yox!
Borcum dünyalarca
tükənməz, bitməz,
Bu borcdan çıxmağa
bir ömür yetməz!
Neçə ki ömrüm var,
israrlı qallam,
Verə bilmədiyim
torpağa sallam
Bir zaman yenidən
cücərsin, deyə,
Kimsə bu sənəti
becərsin, deyə,
Çalışdım sənətdə
cığır – iz salım,
İstəyim olmadı
ki, izsiz qalım!
Nizami irsindən
doğdum, ucaldım,
Söz-söz sətirlərə
yağdım, cücərdim,
Qəlbimə düşən hər
sözdən bac aldım,
Elə bəslədim ki,
sözü qəlbimdə,
Sözlərə büründü
kədər qəmim də!

Şebr aləmində –
söz aləmində
Qəlbimdə, əbədi
köz aləmində,
Hər açılan sabah
hər qədəmimdə
Sən də öndə getdin
mən də arxanda!
Bir gün gənc nəsillər
bizə baxanda,
Sonsuz sətirlərə
bizcə çaxanda
Ruhumuz da olar
həyatda barlı,
Köçərik tarixə
qışlı, baharlı!
Budur haqqın yolu –
Əbədiyyət də!
Tarixdə səsələnən
qeyrət – qüdrət də!!

**QƏLBİMDƏKİ GÜNƏŞ
MƏNİ YAŞADIR**

Qəlbimdə bir günəş
doğubdu sönməz,
Qəlbə enerjisi
bitməz – tükənməz.
Ürəkdə döyünür,
qəlbə döyünür,
Ürək də öyünür,
qəlb də öyünür!
Elə bil içimdə
bir özüm də var,
Sonsuz əzablara
tab, dözüm də var!
Sinəmdə kök salmış
arzular mənim,
Hər anımda qaynar
yazılar məni
Çəkir düşüncəyə,
çəkir hikmətə,
Çəkir çalışmağa,
çəkir zəhmətə!
Elə bil ki, Cahan
köçüb qəlbimə,
Dünya qapılarının
açılı qəlbimə.
Dünyanın sirrləri
orda cəmlənib,

Dünyanın sirrləri
orda cəmlənib,
Orda gələcəyi
görən göz də var,
Orda gələcəyə
gedən söz də var!
Orda əyri də var,
orda düz də var,
Orda gələcəyə
gedən iz də var!
Orda acı dil də,
şirin söz də var!
Qəlbim özü şamtək,
yanır ha yanır,
Sözlər işığında
hey pərvazlanır.
Uçduqca sətirə –
uçduqca bəndə,
Elə bil səmada
uçuram mən də!
Qəlbim rahat olur,
keyfim durulur,
Öndə kitab-kitab
bəndlər qurulur.
Böyük gələcəyə
təməl qoyulur,
Nə qələm yorulur,
nə əl yorulur!
«Hər sözün sığlatı
çatdıqca tonə»,

Qəlbim güc gələndir
dəmir-betona!
Özülü də tablı,
özü də tablı,
Minlərlə əsərli:
sözlü, kitablı,
Hələ daşımağa
gücü çatandı,
İllərlə durmadan
yazıb-pozsa da,
O, nə yorulandı,
nə də yatandı.
Minbir sinədəyən
yolun azsa da,
O, nə yoldan dönən,
nə yol azandı!
Çünki böyük yolda,
Ulu yoldayam,
Sevinclə, əzabla
dolu yoldayam.
Hər anı əzablı
həm də uğurlu,
Sonu xoşbəxtlikdir
yollu, cığırılı!
Əzabsız – ağrısız
gedilən yolda,
Sevinci tez itər
nə etsən əldə!
Zəhmətə bağlısa
iş də, təməl də,

Qarşında sarsılar
min bəd əməl də!
Elə təməl qoyub,
elə əl qoyub,
Yolun hər qarışın
mükəmməl qoyub!
Ulu Heydər yolu
ışıqlı, ümdə,
Adı, dolğunluğu
hər vaxt gündəmdə
Sönməz Günəş kimi
yaşayacaqdır!
Tarixi adıyla
daşayacaqdır!
Bu yolda yorulmaz
min əzab görən,
Bu yolda qırılmaz
min təzad görən,
Kimin ki qanında
Heydər təbi var,
Sağlam əqidəsi,
saf mətləbi var,
Demək hər əzaba
dözüm, tabı var!
Qəlbə yazılmalı
min kitabı var!
Ömür-gün yetərsə,
zaman çatarsa,
Qəlbə yaşayarsa,
qəlbə bitərsə,

Ruhuyla canlanmaq –
                  nurunda doymaq,
Həyatını onun
                  uğrunda qoymaq,
Ən böyük şərəfdir!
                  ən böyük şandır!
Bu yolla gedənlər
                  şirdir, aslandır!
Bu yolda ən öndə
                  Azərbaycandır!
Bu yolun öndəri
                  Azərbaycandır!
Bu yolun Heydəri –
                  Azərbaycandır!
O, Türk Dünyasında
                  Azərbaycandır!!

**GƏZ SƏTİRBƏSƏTİR,
YATMA, DÜŞÜNCƏM**

Gəz sətirbəsətir,
                  yatma, düşüncəm,
Sən yatsan, artacaq
                  ağrım, işgəncəm!
Zamanın sınağı
                  bu gör -götürdə,
Sən yatsan, artacaq
                  ağrım, işgəncəm!
Gümanım sənədir,
                  Sənə, düşüncəm!

***

Heç nəyə biganə
                  qala bilmirəm,
Ölümün qoynuna
                  dala bilmirəm,
Haqq sözü nahaqdan
                  ala bilmirəm,
Sən yatsan, artacaq
                  ağrım, işgəncəm!
Gümanım sənədir,
                  sənə, düşüncəm!

***

Dost naxələf çıxdı,
                  oldu bişərəf,
Odlara qalandı
                  sağ-sol, hər tərəf,

Həqiqəti söylə,
                  söyləmə tərif,
Səndən asılıdır
                  hər söz, hər hərif
Sən yatsan, artacaq
                  ağrım, işgəncəm!
Gümanım sənədir,
                  sənə, düşüncəm!

***

Zindanı da gördüm,
                  zimistanı da,
Namərdi də gördüm,
                  mərd insanı da,
İnsanlarla dolu
                  qəbristanı da,
Dolaşdım bu yurdu da,
                  cahanı da,
Sən yatsan, artacaq
                  ağrım, işgəncəm!
Gümanım sənədir,
                  sənə düşüncəm!

***

Sözüm də sənədir,
                  sırrım də səndə,
Naxələf düşmənim,
                  yerlim də səndə,
Barsız ağacım da,
                  barlım da səndə,

Sən yatsan, artacaq
                  ağrım, işgəncəm!
Gümanım sənədir,
                  sənə, düşüncəm!

***

Hər zaman dayandın
                  keşiyimdə sən,
Bayırda, evimdə –
                  eşiyimdə sən,
Doğma vətənim də,
                  beşiyim də sən,
Sən yatsan, artacaq
                  ağrım, işgəncəm!
Gümanım sənədir,
                  sənə, düşüncəm!
***

Ağıldan ötəsən,
                  qılıncdan iti,
Tək sənə bağlıdır
                  ömrün vəhdəti,

Eldar Sərtqayanın
                  varı, dövləti,
Sən yatsan, artacaq
                  ağrım, işgəncəm!
Gümanım sənədir,
                  sənə, düşüncəm!

***

Sən mənə övladsan,
sən mənə qardaş,
Yeganə həmdəmsən,
mənimlə yaşdaş,
Səninlə heç zaman
qalmadım çaş-baş,
Sən yatsan, artacaq
ağrım, işgəncəm!
Gümanım sənədir,
sənə, düşüncəm!

***

Tut gəzdir əlimdən
sətirbəsətir,
Ömrün bağı səndə,
barı səndədir,
Gəncliyin sevgisi,
yarı səndədir,
Sən yatsan, artacaq
ağrım, işgəncəm!
Gümanım sənədir,
sənə, düşüncəm!

***

Oyat silsilətək
sözləri qəlbdən,
Coşdur vücudumu
ilhamdan, təbdən,
Uzaq yaşayammam
mən bu mətləbdən,

Sən yatsan, artacaq
ağrım, işgəncəm!
Gümanım sənədir,
sənə, düşüncəm!

***

«Sönməz Günəş»imə
yeni ruh gətir,
Hər yeni sətirlə
bir işıq gətir,
Zülmət qaranlığa
aydınlıq gətir,
Sən yatsan, artacaq
ağrım, işgəncəm!
Gümanım sənədir –
sənə, düşüncəm!

ULU NİZAMİNİN
MƏQBƏRƏSİ ÖNÜNDƏ

Gəncə şəhəri, 07.01.2003

Bəsdir, nə yatmışan,
ayıl, Nizami!
Ruhunla ruhuma
yayıl, Nizami!
Açıbdı qapını
Avropa sənin,
Oyan, yatmaq vaxtı
deyil, Nizami!

***

Yayıl bədənimə,
yayıl canıma,
Tükənməz söz mülkün
hopsun qanıma,
Yerləşə bilmirəm
daha qınıma,
Açıbdı qapını
Avropa sənin,
Oyan, yatmaq vaxtı
deyil, Nizami!

Elmində yazmağa
bu tarixi mən
Ruhunla nə olar
tutsan əlimdən,
Qoy səni duysunlar
mənim dilimdən,
Açıbdı qapını
Avropa sənin,
Oyan, yatmaq vaxtı
deyil, Nizami!

***

Yazmağın məqamı
indidir, oyan!
Sənsizlik qəlbimi
incidir, oyan!
Ey Söz Xəzinəsi! –
inci, dür, oyan!
Açıbdı qapını
Avropa sənin,
Oyan, yatmaq vaxtı
deyil, Nizami!

***

Alıb ağışuna
torpaq necə də,
Hər açılan sabah,
ötən gecədə,

Əsrlərlə
uyuyursan Gəncədə,
Açıbdı qapını
Avropa sənin,
Oyan, yatmaq vaxtı
deyil, Nizami!

***

Göz yaşım qəlbimə
axar qalıbdı,
Gözümdə şimşəklər
çaxar qalıbdı,
Ellər yollarına
baxar qalıbdı,
Açıbdı qapını
Avropa sənin,
Oyan, yatmaq vaxtı
deyil, Nizami!

***

Elə qovuşmusan
Əbədiyyətə,
Elə hopmusan ki,
Sən şəriyyəətə,
Dünya heyran qalıb
Səndə hikmətə!
Açıbdı qapını
Avropa sənin,

Oyan, yatmaq vaxtı
deyil, Nizami!

***

Oyan! Qıbləğahım!
Yanıdayam mən,
Burda, məqbərənin
önündəyəm mən,
Müqəddəs izində,
yolundayam mən,
Bu gün böyük toyda,
düyündəyəm mən!
Açıbdı qapını
Avropa sənin,
Oyan, yatmaq vaxtı
deyil, Nizami!

***

Hər bir sözündə var
bir dünya məntiq,
Ruhi qıda kimi
ülvi, saf, əntiq,
Ey, ulu yol açmış
ən əlçatmaz Pik,
Açıbdı qapını
Avropa sənin,
Oyan yatmaq vaxtı
deyil, Nizami!

***

Sən də Gəncəvisən,
                    mən də Gəncəli,
Şeir söz tapıbdı
                    səndə təməli,
İrsindən almışam,
                    mən də təməli,
Açıbdı qapını
                    Avropa sənin,
Oyan, yatmaq vaxtı
                    deyil, Nizami!

***

Ölməz irsinlə sən,
                    əməlinlə sən,
Oda su tökmüsən
                    öz əlinlə sən,
Eldar sinəsində
                    təməlinlə sən!
Açıbdı qapını
                    Avropa sənin,
Oyan, yatmaq vaxtı
                    deyil, Nizami!

***

Qranit-qranit
                    bitdin dünyada,
Elminə çatmadı
                    bitkin dərya da!
Ümman ikən
                    yaşayırsan rəyada.

Açıbdı qapını
                    Avropa sənin,
Oyan, yatmaq vaxtı
                    deyil, Nizami!

***

Ayıl, ey Xəzinəm,
                    yayıl ruhuma,
Qoy ellər mat qalsın
                    hər güruhuma,
Çevrilim Səninlə
                    ölməz qohuma!...
Açıbdı qapını
                    Avropa sənin,
Oyan, yatmaq vaxtı
                    deyil, Nizami!

**QORXURAM Kİ,
ŞAİR OLAM MƏN ÇAŞIB**

Bir qaynağam,
şirin kəlam, sözəm mən!
Bacarmıram
heç yazmaqsız dözəm mən!
İstəyirəm
sətir-sətir yazılam,
Bu dünyanı
sətirlərdə gəzəm mən!

***

Sinəm boyu
meydan qurub söz özü,
Qəlbim dincək
amamlayır söz sözü,
Söz qəlbimdə
yağış kimi, sel kimi,
Axar qalib
ömrün gecə, gündüzü,

***

İndi sözlər
dənizinə düşmüşəm!
Uzaqda yox,
qəlbimdə ilişmişəm...
Gözlər özü
od qalayıb içimdə,

Mən qəlbimdə
qaynamışam, bişmişəm,

***

Gözlər sözün
cilovundan yapışıb,
Bir-biriylə
bilməm necə tapışıb!
Biri-birin
dartıb gəlir üstümə,
Qorxuram ki,
şair olam, mən çaşıb!...

***

Sözdən qaçım?
necə qaçım, niyə mən?
Sözlər ilə
dartılıram göyə mən!
Ömür özü
belə saldı rastımı,
Özüm qurdum
qəlbə sözə dəyə mən!

***

Söz yaşayıb ürəyimdə,
söz yaşadır məni də,
Söz dolubdu düymələrə,
söz basır düyməni də?
Sinəm boyu
raket kimi düzülüb,
Əgər uça sarsıdacaq,
ən yağı düşməni də!

Ölkəylə bir oldu
pıçıldı, söhbət,
Üzdü ürəkləri
sıxıntı hiddət!
Əsəblər tarımda,
qulaqlar səsdə,
Yox olub qəlblərdən
təb də, həvəs də!
Xalqın taleyinə
yanan hər kəsdə
Böyük sarsıntı var,
ağrı-acı var!
Üzür insanları
ağrı-acılar!
Türkiyə qoynunu
açdı inamla!
Heydər Türkiyəyə
uçdu İlhamla!
Az zaman içində
sağalan Heydər,
Döndü ölkəsinə
döndü yurduna,
Son qoydu xalqının
kədər, dərdinə!
Sevinc qəhərində
nəmləndi gözlər,
Sanki çiçək açdı
dərələr, düzlər.
Yox oldu qəm-kədər,
sevindi üzlər,

Çıxdı meydanlara
əllilər, yüzlər!
Yurdda hər şəhərdə,
kənddə bayram var,
Şənliyə toplaşıb
bütün insanlar!
Dünyanın diqqətini
çəkibdi yurdum,
Sevinir millətim,
sevinir ordum!
Ali Baş Komandan –
Millət atası,
Xalqım – Millətimin
sevinc buxtası
Qayıdır yurduna
böyük sevincə,
Sevinci hər kəsə
çatar sərniciyə!
Toy-şənlik qurulub
yurdda hər yerdə,
Qurbanlar kəsilir
kənddə, şəhərdə,
Yox olub gecəylə
gündüzün fərqi,
Göyləri tutubdu
fişənglər bərqi!
Dinir telli saz da
dinir qaboy da,
Xalq şənlik eyləyir
bu böyük toyda!

Dönür Gülhanədən
vətənə Heydər!
Sevinci çatdırıb
batmana Heydər!
Gül-çiçək gəzdirir
körpələr əldə,
Sevincə qərq olub,
Yurd da, mahal da!
Çatıb məcrasına
arzu – məlal da!
Coşur ürəyim də,
coşur qanım da,
Sətirlər qaynayır,
daşır canımda!
Sevinc çələngitək,
düzülür bəndlər,
Qaynar ürəyimdən
süzülür bəndlər.
Sevincə bələnib
torpaq da, daş da.
Bu gün şənlik edir
dost da, qardaş da!
Günəşin nuruna
bələnib ölkəm!
Məğrur Heydərime
güvənib ölkəm!
Söz-sözü axtarır,
söz-sözü tapır,
Yenə sətirlərdə
göy kəhər çapır.

Od-alov püskürür
sətirlər boyu,
Düşüncəm qaynayır
fəsillər boyu.
Bu gündü bayramı,
bu gündü toyu
Seyr edir dünyadan
bütün ölkələr,
Çəkilib meydandan
qara kölgələr!
Millətim sevinir,
xalqım sevinir,
Nəğmələr dil açır,
ozanlar dinir!
Binəyə şahintək
qonan uçaqda
Ulu mərd Heydər
Vətənə dönür.
Türküyədən Yurda
uçan uçaqda,
Ulu, mərd Heydər
Vətənə dönür! –
Budur, yerə enir
qartal vüqarlı!
Xalq çıxır pişvaza
şair, yazarlı!
Şeir-söz göylərə
açıb qucağın,
Körpələr önünə
qaçıb uçağın,

Çox gördüm həyatda,
çox da sınađım,
Alim libasında
nökər-naibi!

***

Tək Heydərđən aldım
ilham, təbi də,
Keçdim eyni adlı
dərs, məktəbi də,
Tək əvəz olunmaz
odur dünyada,
Xalqına bağlıdır
hər mətləbi də!

***

O, igid doğulub
anadan, igid!
Bişməmiş sözləri
söyləmə, ləngit!
Xoşbəxtlik karvanım
ona məxsusdur,
Yolunu kəsəmməz
hər hürüyəni it!

***

Tək ondan güc aldım,
artdı qüdrətim,
Dillərdə dolaşdı
şanı, şöhrətim,

Mən mərd dost aradım,
insan aradım,
Namərdlə tutmadı
sözüm, söhbətim!

***

Ürəyim də dolu,
sinəm də dolu,
Mən özüm seçmişəm,
özüm bu yolu,
Bu şərəfli yoldur
zilləti də var,
Gedəcək, kimdə var
Dözüm, bu yolu!

***

Ləngəri sinəmdə
Xəzər, Egeyin,
Çox çəkdim möhnətin
gədənin, keyin,
Sözə böyük meydan
olsa da könlüm,
Təkcə xoşlamadım
sözün gileyin!

***

Gileydə, güzərdə
nə vardır axı? –
Dost dan uzaq saxla
söz adlı oxu,

Dünyada etibar
iki yurd tapıb,
Torpağın münbiti,
insanın toxu!

***

Mən münbit torpaqda
saf tox doğuldum,
Bəlkə göydən düşdüm?
Yox-yox! Doğuldum!
Dünyanın əzabı
məni yormadı,
Tək giley-güzardan
bezdim boğuldum!!

DÜŞMƏNİ SEÇİBƏDİ TARİXİN SƏNİN

«Sönməz günəş» adlı
şah əsər yazdım,
Hər bir sətirində
sərasər yandım!
Əridim mum kimi
axdım sətirə,
Qələmi qılıncək
çaxdım sətirə.
Sətir bəndə doldu,
bəndlər kitaba,
Mat qaldım özümdə
dözümə, taba!
Qəlbimdə qovuşdum
ilhama, təbə,
Yetişdim ən böyük
ali mətləbə!
Axı nə lazımdı
bundan ziyada?
Yeni Nizamitək
doğdum Dünyada!
Şeirim ziyadə,
sözüm ziyadə,
Kimsə yaza bilməz
bu təb, qayədə!
Mən aslan doğuldum
sənətdə. Aslan!

Nizami qoyubdu
bu sənətdə san!
O, bu xalqa mənsüb,
millətə mənsüb,
Oluraq söz adlı
mülkdə oturub!
Hər sözü qəlbində
elə yoğurub,
Sözü söz içindən
elə doğurub,
Hər sətrinin dünya
hikməti vardır!
Mən də xalqın oğlu,
O da babamdır!
Axı necə danım
özümü? Kimdən?
Axı bitmək bilmir
sözüm içimdən!
Dünyaya açılıb
gözüm içimdən,
Dünyaya saçılan
közüm içimdən!
Nə tükənmək bilmir,
nə sönmək bilmir,
Düşüncəm bu yoldan
heç dönmək bilmir!
Elə atılmışam
bu közə birdən,
Düşmənin dədəsi
çıxsa da gordan,

Bu köz də mənimdi,
söz də mənimdi,
Yurdumda hər dağ da,
düz də mənimdi!!
Axı tarixim var
tarixdə qatlı,
Ulu Nizamim var
qılınclı, atlı,
Söz atın bu gün də
dünyada çapır!
Şöhrətin bu gün də
dünyada tapır!
O, sağdır, ölməyib,
yaşayır ruhlu,
Köçübdü qəlbimə
sözlü, güruhlu!
Bu gün mən yazmasam
Nizami ruhlu,
Kim olar bu günün
Nizami oğlu?!
Onun adı məndə,
dadı məndədi,
Elə bil yaddaşı,
yadı məndədi.
Qələmi əlimə
aldım almadım,
Qələm özü yazdı,
sözsüz qalmadım!
Qələmdə möcuzə,
əldə möcuzə,

Özüm duyduğum
                  bu təməldə möcuzə!
Mənə kim demişdi
                  yetmiş üçdə sən,
Söz söylə qamaqçün
                  qaçaqaçada sən?!
Axı kim tutmuşdu
                  əlimdən, niyə?
Düşüncəm qəlbimi
                  çəkirdi göyə!
O zaman «Lenin»i
                  yazmışdı Rəsul
Axı önümdəydi
                  o böyük məhsul!
Onun cücartisi
                  bitməliydimi?!
Kimsə də bu yolu
                  tutmalıydımı?!
O, hardan almışdı
                  təbi, ilhamı,
Lenin atamıydı,
                  yoxsa babamı?
Sadəcə, o adın
                  altında Rəsul,
Qoymuşdu ortaya
                  çox böyük məhsul!
O, söz söyləmişdi,
                  O, söz demişdi,
Mənim xalqımındır
                  bu köz, demişdi!

Hər sətir altında
                  min mənə yatan,
Şöhrəti ölkəni,
                  dünyanı tutan,
Söz söyləmək elə
                  asanmı məgər?
Bunu anlamayan
                  insanmı məgər?!
Hər kəs nə yazıbsa,
                  xalqına yazıb,
Quyu qazan ancaq
                  özünə qazıb!!
Oxu, «Lenin»i də,
                  bu gün də oxu!
Gör haradan keçib
                  tarixin sənin.
Əlində çörəyin,
                  gözündə oxu
Düşməni seçibdi
                  tarixin sənini!!

EPILOQ

*Azərbaycan dünyaya
günəş kimi doğacaqdır!*
Heydər Əliyev

*Zəhmətə bağlısa iş də, təməl də,
Qarşında sarsılar min bəd əməl də!*
Müəllif

Mən yormayım
deyə oxucum, səni,
Elə buradaca
basıb düyməni,
Bir fasilə verdim
söz maşınıma.
Güvəncimsə çoxdur
öz arşınıma,
Bu arşın da məndə,
maşın da məndə,
Kəsirəm ancaq söz
daşanda mən də,
Ki, qoy tükənməsin,
qaynasın azan,
Qoy seçsin sözlərin
aynasın yazan
Qələmim özü də,
ilham pərim də

Yəqin, sən də olsan
mənim yerimdə,
Bu yolu seçərdin
hövsələ ilə!
Darıxma, oxucum,
hövsələ elə,
Dürr sözlər seyrinə
mən səni hələ
Dəvət edəcəyəm,
çağıracağam
Dəvət edəcəyəm,
çağıracağam!!...

RƏYLƏR

MƏN ONA «ƏHSƏN» DEYİRƏM!

İyunun 15-i Qurtuluş günü «Kəpəz» televiziya-sını izləyərkən «Sönməz Günəş» poeması ilə bağlı sənədli filmə təsadüf etdim.

Əsər dünyaşöhrətli siyasətçi Heydər Əliyevə, onun həyat və fəaliyyətinə həsr olunmuşdu.

Tanınmış ədəbiyyatşünasların, dilçi alimlərin, professorların, xalq şairlərinin, akademiklərin kitab haqqında yüksək razılıq dolu müsahibələri diqqətimi çəkməyə bilməzdi.

Xüsusilə Milli Elmlər Akademiyasının müxbir üzvi görkəmli ədəbiyyatşünas, türkoq Nizami Cəfərovun, Bakı Dövlət Universitetinin dilçi professoru Yusif Seyidovun, xalq şairi Söhrab Tahirin və şair İlyas Tapdıqın kitab haqqında dediklərinə qulaq asanda və biləndə ki, müəllif Eldar Əliyev poeziya aləminə yeni qədəm qoymuş pəşəkər rəbitəçidir, açığı qərribə hisslərlə üz-üzə qaldım.

Axı Heydər Əliyev haqda söz danışmaq, əsər yazmaq, hətta xırda bir məqalə – yazı yazmaq belə, böyük məsuliyyət tələb edir! O ki qaldı, poeziya aləmi, nəzmlə verilmiş hadisələr, obrazların yaradılması məsuliyyəti.

Eldar Əliyevin qətiyyətli və arxayın danışığı bu məsuliyyətin öhdəsindən qələ biləcəyindən xəbər verirdi.

Səhər işdə muavinlərim və kafedra müdirləri ilə söhbətimiz elə bu yeni kitab – poemadan başladı.

Yoldaşlar da televiziya da maraqla izlədiklərini bildirdilər.

Prorektor Rəhim müəllim bildirdi ki, Mübariz müəllim, o mənim dostumdur, kitabı da məndə var, özü bağışlayıb.

Professor Sadıq Şükürov da onu tanıdığını, hətta kitabının birinci hissəsini ona hədiyyə etdiyini bildirdi.

Mən prorektor Rəhim müəllimin vasitəsilə onunla görüşdüm. O, “Sönməz Günəş” poemasının iki hissəsi ilə mənim görüşümə gəlmişdi.

Onun hədsiz sadəliyi elə böyük əsəri yaza billə-cəyini aşkarlayan ilk və əsas təəssürat idi.

Onunla tanışlıq və söhbətimizdən həssas təbiətli-yini gördüm. Əsərin iki əvvəlki hissəsini oxuduqca isə onun yüksək istedadına bələd oldum.

Heydər Əliyev şəxsiyyətinin həyat və fəaliyyə-tini artıq otuz dörd ildir ki, bütün dünya ilə bir yerdə müşahidə etdiyimizdən onu tanıyan hər kəsə şəxsiyyəti bütün dolğunluğu ilə tanışdır, məlumdur. İstər-istəməz onun haqqında hər hansı şeiri, məqaləni belə oxuduqca o böyük şəxsiyyətə aid hər yeni söhbət dolğun obrazla, yaradılan obraz arasında oxucuda ixtiyarsız bir qəlbəxali müqayisə yaradır.

Bu kitabın hər bir fəslində Heydər Əliyev obrazını şair Eldar Əliyev çox dolğunluqla yarada bilmişdir və buna görə mən ona – əhsən, deyirəm!

Özünün qeyd etdiyi kimi, vicdanının tapşırığı ilə uzun illərin uzun əzablarından keçə-keçə qəlbində yaşatdığı “Sönməz Günəş”i ilə Eldar Əliyev sönməz ilham sahibi olduğunu da sübut etmiş və etməkdədir.

Çox maraqlı epizodik poetikaya, fantastik düşüncəyə və söz düzümünə malik zehinin – qaynar bir

ürəyin məhsulu bu "Sönməz Günəş"i oxuduqca bütün əsər boyu Heydər Əliyev obrazını izləmək məmnunluğu yaşadım. Eldar Əliyevin bu yolda doğrudan da yanar çıraq, şam olduğunun şahidi oldum.

Əsəri oxuduqca, dahi şəxsiyyət Heydər Əliyev haqqında danışan, yazan insanların çıxışlarını həssaslıq və qətiyyətlə izləyən, yazan qürurlu bir şair obrazı da elə bil oxucunu təqib edir, izləyir.

Eldar Əliyevin Peyğəmbər kimi tərənnüm etdiyi Heydər Əliyevə olan məhəbbəti ümumxalq məhəbbəti zəminində, mən deyərdim ki, bənzərsiz yüksəklikdədir.

Onun düşüncəsindən, qəlbinin dərinliklərindən qopara bildiyi sətirlər özü bunu deyir və sübut edir.

Bir sözlə, Heydər Əliyev şəxsiyyəti və irsinin bütün gözəlliklərini tam dolğunluğu ilə özündə əks etdirən bu əsər öz monumentallığı ilə Eldar Əliyevin özünü də poeziya tarixində əbədləşdirəcəkdir!

Öz şah qəhrəmanı Heydər Əliyev və onun layiqli davamçısı İlham Əliyev haqqında gedən telemüsaibələrə, verilislərə, qəzetlərdə gedən yazılara qədər qətiyyətlə izləməsi Eldar Əliyevin yüksək çalışqanlıqından, Xalq – Heydər yolunda verilməzliyindən, öz amallarına sadiqliyindən xəbər verir.

Bu yolda ona uğurlar arzulayıram və inanıram ki bu əsər və gələcək əsərləri Eldar Əliyevi böyük şöhrət sahibi edəcəkdir.

Mübariz Yusifov,
filologiya elmləri doktoru,
professor.

MÜQƏDDƏS SEVGİ

Azərbaycan Respublikasının sevimli ümum-millili lideri, dünyaşöhrətli dövlət rəhbəri, böyük qurucu, böyük yaradıcı, nadir natiq, nadir hafizə sahibi, dövlət və layihələşdirmə təfəkkürü ilə, respublikada dövlətçilik, idarəçilik fəaliyyəti ilə Azərbaycan tarixində görkəmli rəhbərlərdən və simalardan kəskin şəkildə fərqlənən Heydər Əliyevin şəxsiyyəti ətrafında yaranan «Heydər Əliyev» mövzusunun ədəbi hərəkata çevrilməsi, gündən-günə daha böyük vüsət alması respublikanın bütün ziyalı təbəqəsi kimi məni də çox sevindirir.

Öz liderini sevmə, onu böyük məhəbbətlə, ürəkdən gələn böyük çağırışla tərənnüm etmək məqsədilə öz sənət əsərini ona həsr edən şairlər, yazıçılar, uca tribunalardan sevimli rəhbərinə səmimi ürək sözlərini bəyan edən alimlər, mədəni, içtimai-siyasi xadimlər Heydər Əliyev mövzusunda yaranan, yazılan, səslənən əsərləri get-gedə genişləndirirlər.

Heç də təsadüfi deyil ki, bu hərəkət özünün ömrünün 40 ildən çoxunu böyük fədakarlıqla Azərbaycan xalqının və Azərbaycan Respublikasının mədəniyyətinin, iqtisadiyyatının, kənd təsərrüfatının, elm, ədəbiyyat və incəsənətinin inkişafına, tərəqqisinə həsr edən Heydər Əliyevin gərgin dövlətçilik, idarəçilik, quruculuq, yaradıcılıq fəaliyyətinin məntiqi nəticəsidir. Öz mənalı həyatını xalq yolunda fəda edən rəhbəri, ağsaq-

qalı, prezidenti xalq sevir, onun bütün çağırışlarına səs vermişdir.

Bir-neçə tarixi mərhələlərdə baş verən və tarixən formalaşan, xalqın mənəvi dayağına çevrilən bu proses xalqı təmsil edən yaradıcı qüvvələrin müraciət etdiyi «Heydər Əliyev» mövzusunun artıq ədəbi-mədəni hərəkata çevrilməsini zəruriləşdirmişdir.

Azərbaycan xalqının həyatında bu ədəbi-mədəni hərəkət öz yeniliyi ilə, həm də kütləviliyi ilə ədəbiyyat və sənət dünyamızda böyük maraq doğurmaqdadır.

Bir çox sənət, qələm dostlarım kimi, bu hərəkətin öncüllərindən olan qələm və sənət dostum Eldar Əliyev də qələmə aldığı "Sönməz Günəş" poemasıyla bu elm, sənət, ədəbiyyat hərəkətinə böyük cəsarət, poetik şəhamətlə qoşulduğu üçün öz xalqı, rəhbəri, respublikasına sevgi ilə yoğrulmuş poetik arzu və ümidlərilə, özünəməxsus səmimi şeir, poetik təfəkkürü ilə, qüdrətli istedadı ilə bu hərəkətin oxucu auditoriyasını sevindirmişdir.

«Heydər Əliyev» mövzusunda yazdığı iri həcmli "Sönməz Günəş" poeması ilə xalq vətənpərvərliyinin üfüqlərini, geniş və tükənməz yaradıcılıq potetikası ilə çırpınan bir ürəyin Böyük rəhbərə olan böyük məhəbbətinin geniş imkanlarını sübut etməkdə davam edən Eldar Əliyevin (Sərtqaya) poemanın üçüncü hissəsini oxucu auditoriyasına təqdim etməsi bunun bariz nümunəsidir. Şair əsər boyu, yeri gəldikcə, dünyəvi, bəşəri mövzuda yazdığı şeirlərini də oxucuya təqdim edir. Bu kimi lirik ricasətlərlə o, dünyanın global məsələlərinə də müdaxilə etmək və oradan nikbin nəticələr çıxarmaqla poemanın ümumi süjet xəttinə orijinallıq gətirmişdir. Bu, Eldar Əliyev yaradıcılığının

yüksək xüsusiyyəti olmaqla, «Sönməz Günəş» poemasının hər üç hissəsində poetik əksini tapmışdır.

Poetik axtarışlarla, poetik deyimlərlə müxtəlif şeir ölçülərində yazılan poema şair ürəyinin çırpıntıları, xalq məhəbbətinin təntənəsinin tərənnümü, xalqın bu günkü problemlərinə göstərdiyi poetik münasibətlərlə əsər bir sıra gözəl xüsusiyyətlər kəsb etmişdir və edəcəkdir!

Eldar Əliyevlə görüşlərimiz, apardığımız söhbətlər, onun özünün bu mövzuya münasibətindəki prinsipliliyi mənə imkan verir deyim ki, Eldar istəyinə nail olmaqla bərabər, bir sıra nəhəng əsərlərin müəllifi kimi şöhrət qazanacaqdır! Bu yolda mən Eldar Əliyevə uğurlar arzulayıram!

Səhrab Tahir,
xalq şairi

ARZULAR QOYNUNDA LEYSAN SƏTİRLƏR

Ziyalı ailədə, zəngin folklor qaynağı olan Ağbaba diyarında böyümüş, el aşıqlarının nağıl və dastanlarını dinləmiş, Eldar Əliyevə atası Paşa müəllim, mən deyərdim ki, çox böyük romantik mənbə olmuşdur. Bunu mən Paşa müəllimlə görüşümdə olan söhbətlərimiz zamanı yaqın etdim. Ömrünün 48 ilini Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimi kimi yeni nəslin tərbiyəsinə həsr etmiş 84 yaşlı Paşa müəllim öz şair təbiəti ilə bu gün də Eldarın ən böyük mənəvi dayağıdır.

«Sönməz Günəş» poemasının I hissəsinə yazdığı müqəddimədə Yazıçılar Birliyinin üzvü, yazıçı–publist, dissertasiyasını Azərbaycanın xalq şairi Rəsul Rzanın yaradıcılığı mövzusunda işləmiş filologiya elmləri doktoru, professor Bağır Bağirov ətraflı və yerində şərh vermişdir.

Əsərin ikinci hissəsinə müqəddimə yazan Azərbaycanın xalq şairi Söhrab Tahir də Eldarın yüksək yaradıcılıq qabiliyyəti və yaratdığı böyük əsər haqda öz geniş şərhini vermişdir. Eyni zamanda mən özüm də əsərin şirin dili, oxunaqlılığı, dəyərliliyi haqda əsərin II hissəsində öz rəyimi yazmışam. Ancaq Eldarla uzun zamankı tanışlığımızın bu son iki iliindəki müntəzəm münasibətlərimdəki kəşflərimdən danışmasam, yazmasam olmaz. Çünki mən bu sənət aləmində baş ağartmışam və mənim bu şəhrlərim Eldarın oxucularına da, şeir-söz vurğunu, sənətə yeni qədəm qoyan gənc nəsillə də sox şey deyəcəkdir.

Xalqın tanıdığı, sevdiyi və bütün dünyada tanınan şəxsiyyət haqqında mənzum əsər-dastan yazmaq, əlbəttə, asan iş deyildir, bunu digər şərhçilər kimi, tanınmış dilçi, filologiya elmləri doktoru, professor Yusif Seyidov da əsərə verdiyi rəydə şərh edibdir. Ancaq mən Eldarla son iki ildəki dostluğumuz zamanı onu kəşfimdən sonra bu qənaətə gəldim ki, bu çətinlik Eldar üçün deyil! Hər yeni görüşümüdə yeni fikirlə, yeni şeirlə gələn, hər yeni söhbətdən, hər yeni sözdən yayınmadan yaradıcılıq nəticələri əldə edən Eldar haqqında başqa qənaətə gəlmək mümkünsüzdür. Elə onun yüksək fitri istedadı və fenomen yaddaşı Eldarı zəngin söz ehtiyatı sahibinə çevirmişdir. Ona görə ki, bu söz ehtiyatı onu özünə inama çağırmış və çağırmaqdadır. Onun xalqın maraqları ilə üst-üstə düşən «Heydər Əliyev» mövzusunda yazıb-yaratmaq arzu və istəyi saf mənəviyyatdan qaynaqlandığı, təmənnəsiz olduğu üçün güclüdür, təqdirəlayiqdir! Eldar özünə inana inana çox böyük təzyiqlərlə, haqsızlıqlarla üz-üzə qalsa da, öz arzularından bir an belə kənar yaşamamış, uzun illərlə qəlbində gəzdirə bildiyi «leysan» sətirlərini ağ vərəqlərə, oradan da «Sönməz Günəş» poemasının fəsilələrinə böyük məharətlə köçürmüşdür və köçürəcəkdir!

Bu işin öhdəsindən gəlmək üçün müəllifin həvəsi, səbri, istedadı imkan verir deyim ki, Eldar Əliyev öz prinsipiallığı, yenilməzliyi, qətiyyəti ilə şərəfli və məsuliyyətli işini ürəklə davam etdirəcək! Bu yolda istedadlı dostum, humanist və vətənpərvər Eldar Əliyevə bir daha ürəkdən minnətdarlığımı bildirir, uğurlar arzu edirəm.

Onu da qeyd etmək istəyirəm ki, iri həcmli, məsuliyyətli və böyük zəhmət tələb edən işin öhdəsindən

gələn Eldar Vətən-Torpaq sevgili kiçik və iri həcmli şeirlərini, müxtəlif sənət adamlarına, qələm dostlarına ithaf etdiyi mənzum poemalarını da, redaktoru olduğum «Ağbabada izim qaldı» adlı kitabını da çapa vermişdir. Bu, Eldar Əliyev (Sərtqaya) yaradıcılığının başlanğıcı olmadığı kimi, inanıram ki, sonu da olmayacaqdır!

İlyas Tapdıq,
AYB üzvü, şair

İ. Tapdıq

XOŞ MƏRAMIN XOŞBƏXT MƏNZİLİNDƏ

Azərbaycan xalqının böyük oğlu, dövrümüzün dahisi, həqiqi ümumxalq məhəbbəti qazanmış Heydər Əliyev haqqında çox kitablar oxumuşam və dahi şəxsiyyət haqqında yeni kitabların yazılmasının daha böyük vüsət almasının şahidiyəm. Çoxları ona öz məhəbbətini izhar etməyə çalışır, ürəyindən gələnləri demək istəyir. Şair şeiri ilə, nasir hekayə və povesti ilə, alim və jurnalist öz elmi və publisistikası ilə qəlbini açır.

Heydər Əliyevin ictimai-siyasi fəaliyyəti, dövlətçilik strategiyası, daxili və xarici siyasətinin məzmunu və əhatəsi o qədər genişdir ki, onu kitablara sığdıрмаq üçün illərlə tədqiqatlar, gərgin yaradıcı əmək lazımdır.

Heydər Əliyevin elmimiz, ədəbiyyatımız, mədəniyyətimiz sahəsindəki əməyi də ölçüyə gəlmir.

Onun ayrı-ayrı yaradıcılıq sahəsindəki fəaliyyəti haqqında çox qiymətli ədəbi-bədii, publisistik əsərlər yazılıb və belə əsərlər yazılmağında davam edir.

Heydər Əliyev dahi siyasət adamı olmaqla bərabər əlçatmaz bir şəxsiyyətdir.

Bir dövlət xadimi, bir siyasətçi, respublikamızın rəhbəri kimi ölkənin və dünyanın siyasət aləmində həlledici rol oynamış, dünyanın siyasətinə istiqamət vermişdir. Böyük beynəlxalq tiribunalardan onu dinləyir, ona qulaq asır, onun obyektiv, məntiqli təsiredici nitqlərindən təsirlənmişlər.

Heydər Əliyev şəxsiyyəti uzun illərin kollektiv araşdırması üçün ilham mənbəyidir və olacaqdır!

Haqqında qısa rəy yazdığım bu kitabın müəllifi Eldar Əliyev də bu mənbədən mayalanmış, onun səsinə

diqqət yetirmiş və qəlbinin səsi ilə «Sönməz Günəş» poemasını yazmışdır. Poemanın birinci və ikinci hissələri çap olunmuşdur. Oxucuların mütaliəsinə təqdim olunan bu hissə üçüncü hissə adlanmaqla ikincinin davamıdır.

Müəllif poemanın bu hissəsi ilə də məni valeh elədi. Mən əvvəlki rəyimdə də qeyd etdiyim kimi, arabir ədəbi tənqidlə, ədəbiyyatşünaslıq problemləri ilə də məşğul olsam da, yazdıqlarım həvəskar səviyyəsindən yuxarı qalxmır. Aydın məsələdir ki, belə əsərlərin bədii dəyəri haqqında da mötəbər söz demək çətinidir. Eldar Əliyevin «Sönməz Günəş» poemasına gəldikdə isə yüksək həvəs, istək və ürəkdən dövrümüzə, xalqımıza, azad ölkəmizə açıq-aydın vətəndaş münasibəti bu çətinliyi tamamilə aradan qaldırır. Müasir gəncliyin belə əhval-ruhiyyədə olması olduqca əhəmiyyətlidir. Onu da qeyd etməyi lazım bilirəm ki, Eldar Əliyev mövzunun məsuliyyətini də başa düşür və çox çətin, lakin şərəfli bir mövzuda əsər yazır.

Layiqli arzularla yaşayıb-yaradan Eldar Əliyev arzularının ifadəsi olan, monumental «Sönməz Günəş» poeması ilə özünün də sönməz ilham sahibi olduğunu nümayiş etdirmiş, sübuta yetirmişdir.

Bu yolda Eldar Əliyevə uğurlar arzu edirəm və oxucularını əmin edirəm ki, onun yaradıcılıq potensialı bizə poemanın növbəti hissələrini də oxumaq imkanı verəcəkdir.

*Yusif Seyidov,
filologiya elmləri doktoru,
professor*

NİZAMİ ÜSLUBU

Dərs ili təzəcə başlanmışdı. Eldar Əliyevlə Universitetin birinci mərtəbəsində görüşdük. O, məni təbrik edəndə soruşdum:

– Nə münasibətlə?

– Yeni tədris ilinin başlaması münasibəti ilə.

– Axı, mən sizi tanımadım.

O, özünü təqdim etdi və hər şey mənim nəzərimdən kino lenti kimi keçdi.

Onun bizi tanış edən Muxtar müəllimlə öz məşinında evə gətirdiyi və mənə bir kitabını bağışladığı yadına düşdü.

Bu sözügedən «Sönməz Günəş» poemasının birinci hissəsi idi.

15 iyun 2003-cü il tarixdə həmin kitab haqda sənədli filmə baxandan sonra mən həmin əsərin I hissəsini oxudum.

Doğrusu, ilk dəfə mənim diqqətimi o qədər cəlb etmədi. Bəlkə də Səməd Vurğundan, Rəsul Rzadan sonra elə böyük əsərlərin – poemaların şahidi olmamışığ deyə rabitəçi – idarə müdiri işləmiş, 30 il bir mahalın rabitəsi ilə başı qarışmış bir insanın birdən-birə böyük həcmli poema yazması mənə qəribə gəldi. Hansı ki, həmin əsər Heydər Əliyev kimi nəhəng bir siyasətçiyə – dahi bir insana həsr olunmuşdur.

Ancaq əsərin birinci hissəsini oxuduqca mən Eldarı tanıdım və inandım ki, O, bu əsəri davam etdirəcəkdir.

Bu gün isə o, məni təbrik edir, mənimlə mARAqlanır, kitablarımdan, əsərlərimdən danışır. Beləliklə, biz mənim iş otağıma qalxdıq, xeyli söhbətləşdik. Gördüm yox, bu gənc şairin qəlbi dərin söz ehtiyatı ilə doludur.

O, mənə kitabın II və III hissəsini beş gün sonra isə IV hissəsini gətirəndə mən soruşdum: –

Bura bax, sən dincəlmək-zad bilmirsən? –

O isə gülə-gülə: –

«Söz ağızdan, zaman öndən itəndə,

Dönən deyil ha çalışsan bir dəm də!

Odur ki, vaxt itirmədən yazıram,

Sözlərimi sətirlərə düzürəm

Ki, qoy qalsın məndən sonra mirastək,

Öz əlimlə qoyduğum bir əsastək!»

Söz ağzımdan çıxar-çıxmaz Eldarın misralarla cavabı onun ölçüyəgəlməz ilham sahibi olmasından xəbər verirdi.

Bir gün sonra biz təkrar görüşdük. Universitetin həyatında bir yerdə çay içib, xeyli söhbət etdik. O, mənə Nizami üslubu ilə onun irsini davam etdirdiyini, bunun Tanrı tapşırığı olduğunu, mən isə Nizaminin təkrarsızlığını qeyd etdim.

O, gülərək:

– Əlbəttə, böyük şəxsiyyətlər təkrarsızdır, ancaq bir-birinin davamçısı ola bilərlər.

Mən də Nizaminin davamçısı kimi doğuldum! – dedi.

Ancaq birinci hissədə özünün qeyd etdiyi kimi, bu istəyin onda hələ uşaqlıq – gənclikdən olduğunu düşündükdə bu hazırcavab gənc şairlə mübahisə etmədim. O mənə kitabının III hissəsindəki söz haqqında fəsiləri oxuyub öz fikrimi bildirməyi xahiş etdi.

Mən «Sönməz Günəş» poemasının III və IV hissələrinin «siqnal» nüsxələrini oxuduqca elə bil Heydər Əliyevi yenidən kəşf etməyə başladım. Beləliklə, «Sönməz Günəş»in hər dörd hissəsini oxuduqca Eldar Əliyevin inadkar, dönməz – öz mövqeyində stabil və özünə qarşı tələbkarlığından ləzzət aldım.

O, qəddini pozmadan: – «Hörmətli Sadıq müəllim, Nizami də, Füzuli də, Səməd Vurğun da, Rəsul Rza da bu xalqın övladlarıdır, Sadıq müəllimlə Eldar da. Biz özümüza inanmasaq, Şah İsmayıl Xətəidən sonra bu günümüzün sevinc dünyası olan Heydər Əliyevi necə sevə bilərik?

Xətəidən 500 il sonra Heydər Əliyev Sönməz Günəş kimi doğulubsa, onu tərənnüm edə biləcək qədər istedadla malik Nizami oğlu da bu xalqa lazımdır, ya yox?

Nizamidən 500 il sonra Füzuli doğulub, II beş yüz ilin poeziya aləminə liderliyi də Ulu Tanrı mənə həvalə edib. Bu Sizi sevindirmir?... –

Bu həssas şairin suallarının cavabı da özündə idi və mən onun özündən aldığım bu cavabla yazımı bitirmək istəyirəm.

Mən inanıram ki, Eldar Əliyev öz dövrünün ən güclü söz sahibi və böyük Nizaminin davamçısı kimi böyük şöhrət qazanacaqdır!

Təkrar görüşümüzdə Eldar Əliyev məndən poemanın IV hissəsinə redaktor olmağı xahiş etdi. Mən ona etiraz etmədim.

Ancaq onu da qeyd etmək yerinə düşər ki, kitabın redaktəsinə mənim elə çox vaxtım da itmədi,

Eldar Əliyev Azərbaycan dili və qrammatikasını yüksək səviyyədə bildiyindən, bəzi qeydlərimi nəzərə

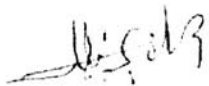

almasam, demək olar ki, kitabın redaktəyə ehtiyacı yox idi.

Artıq bu gün Eldar Əliyevin istedadı mənə məlumdur və inanıram ki, onu böyük uğurlar gözləyir!

Bunu daha aydın bilmək istəyən oxuculara «Sönməz Günəş» poemasının III hissəsini, «Söz haqqında» fəslini oxumağı məsləhət görürəm.

*Sadıq Şükürov,
filologiya elmləri doktoru,
professor*

ONUN İSTEDADINA BƏLƏDƏM

Bəri başdan etiraf edim ki, mən nə ədəbiyyatşünas, nə yazıçı, nə də şair deyiləm. Mən aqrar təhsil və aqrar elm mütəxəssisiyəm. Lakin uzun müddət ünsiyyətdə olduğum, yaxından müşahidə etdiyim Eldar Əliyevi həmişə fəal həyat mövqeyində dayanan, regionda ictimai-siyasi və təşkilati tədbirlərdə öndə gedən ziyalı kimi tanıyıram.

Eyni zamanda Eldar Əliyevin şeirlər toplusu kitabını və «Sönməz Günəş» poemasını diqqətlə oxumuşam və istedadına bələdəm.

Müəllifin «Həyat kitabımdan sətirlər» əsərində doğma vətənə, müqəddəs yurd yerlərinə məhəbbət və ümummilli liderimiz Heydər Əliyevə sonsuz inam və sədaqət hissi qabarıq formada verilmişdir. Eldar Əliyevin «Sönməz Günəş» poemasında ictimai-siyasi və dövlət xadimi, fenomen şəxsiyyət olan Heydər Əliyevə sonsuz məhəbbət hisslərinin onda hələ gənclikdən baş qaldırdığı görünür. Eldar Əliyevin poemasının qəhrəmanı yalnız bir şəxsin təfəkküründə yox, ümummilli qəhrəman kimi, xalqın arzusu, inamı, güvənc yeri kimi təsvir olunur ki, bu da «Xalq — Heydər, Heydər — Xalq» şüarını poetik tamamlayır.

Poemanı oxuduqda aydın olur ki, Eldar Əliyev hələ tələbəlik illərindən başlayaraq bu günə kimi ölkə rəhbərinin əsl mənada vurğunu olub, onun fəaliyyətini izləyib, göstərişlərinin həyata keçirilməsində iştirakçı olub və fəal təbliğatçı mövqeyində durubdur.

Ümumiyyətlə, poemanın geniş oxucu kütləsinin stolüstü kitabı olacağına şübhə etmirəm və müəllifə öz yaradıcılıq fəaliyyətində uğurlar diləyirəm.

M.İ. Cəfərov
*Azərbaycan Ziyallar
Cəmiyyətinin prezidenti, akademik*

MÜƏLLİFİN ÖMÜRLÜYÜNDƏN

*Ə*liyev Eldar (Sərtqaya) Paşa oğlu 02 iyul 1956-cı ildə Qərbi Azərbaycanın (indiki Ermənistan) Amasiya rayonunun Sultanabad kəndində müəllim ailəsində anadan olmuşdur. 1973-cü ildə Amasiya rayonu Təpəkənd kənd orta məktəbini, 1979-cu ildə Azərbaycan Politexnik İnstitutunun (indiki Texniki Universitet) “Elektrotexnika” fakültəsini bitirmişdir.

1979-cu ilin 12 noyabrından Azərbaycan Respublikası Rabitə Nazirliyinin təyinatı ilə Daşkəsən rayonu 6 nömrəli Xətti-Texniki Sahədə mühəndis kimi fəaliyyətə başlamış, sonralar həmin sahənin rəisi, Gəncə şəhər 2 nömrəli İstismar-Texniki Rabitə Qovşağında böyük mühəndis, Gəncə Rabitə İstehsalat Birliyində “Elektrik Rabitəsi” və “Poçt Rabitəsi” şöbələrinin rəisi, Ханлар району Rabitə Qovşağının rəisi,, Samux rayon Rabitə Qovşağının rəisi, Samux Rayon Poçtamtının rəisi kimi vəzifələrdə çalışmışdır.

2001-ci ildə “Həyat kitabımdan sətirlər”, 2002 – 2003-cü ildə beş hissədən ibarət “Sönməz Günəş” poe-

ması (beş cildliyi) və “Ağbabada izim qaldı” şeir kitabları çapdan çıxmışdır. Hazırda Gəncə şəhərində yaşayır.

Dünya Azərbaycanlıları Mədəniyyət Mərkəzinin Gəncə şəhəri üzrə təmsilçisidir.

“Yunan-Roma” güləşi üzrə idman ustasıdır.

Ailəlidir, üç övladı var.

Müündəricat

Proloq	3
Qəzetdən kitabə, kitabdan fəslə	8
Şan-şöhrət sən adda miras qalacaq	12
Ulu Heydər! Doğum günün mübarək.....	15
Xoşbəxtlik simvolla yolla, cığırla	21
Bir görüşdən min bir yaddaş	25
Bir ana da gördüm anam tək nurlu	41
Heydərle ucaldım, göylərə qalxdım	45
Mən qəmə büründüm, qəm məndə itdi	51
O, bir xəzinədir, qaynar sərvətdir	55
Gəncə qiyamından sonra	61
Xəyallarım uçaq oldu	64
Buludlar ağlayar, dənizlər daşar	67
Məhkəmə nağılı	70
Ədalətsiz ədalət	74
Sinəmdəki vuran ürək, özü – sən	102
Bilinməzdi yanmağım, nə sönməyim	106
Əbədiyyət dostluğum	114
Şeir-sənət meydanına ildırımtək yetirmişəm	124
Yaza-yaza izlədiyim bir söhbət	130
Qəlbimdəki günəş məni yaşadır	138
Gəz sətirbəsətir, yatma, düşüncəm	145
Ulu Nizamının məqbərəsi önündə	150
Qorxuram ki, şair olam mən çaşıb	156
Müqəddəs ocaqsan, pirsən, Gülhanə	158
Özün tanımayan məni tanımaz	165
Düşməni seçibdi tarixin sənini	169
Epiloq	174

RƏYLƏR

Mən ona «əhsən» deyirəm!	176
Müqəddəs sevgi	179
Arzular qoynunda leysan sətirlər	183
Xoş məramın xoşbəxt mənzilində	186
Nizami üslubu	188
Onun istedadına bələdəm	191
Müəllifin ömürlüyündən	192

**«Elm və Təhsil» nəşriyyatının direktoru:
professor Nadir MƏMMƏDLİ**

*Kompüter dizayneri: Tural Əhmədov
Səhifələyici: Sədaqət Kərimova*

Yığılmağa verilmiş **05.06.2010.**
Çapa imzalanmış **09.09.2010.**
Şərti çap vərəqi **12,25. Sifariş №.500**
Kağız formatı **84x108 1/16. Tiraj 500.**

Kitab «Elm və Təhsil» nəşriyyat-poliqrafiya
müəssisəsində səhifələnilib çap olunmuşdur.

E-mail: elm_ve_tehsil@box.az

Tel: 497-16-32; 050-311-41-89

Ünvan: Bakı, İçərişəhər, 3-cü Maqomayev döngəsi 8/4.

A-2000
1509

859